Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 508 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1885 | 14 ԶԻԼՀԻՃԷ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

رلیه‌ده مطبعه‌ده نورادونکیان خانده ارەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	գաՀեկան դրամով	200
» » վեցամսեայ	» »	100
» » եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով՝ տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով՝ վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դարս գրկուած լրագրաց համար՝ ծախքը Տէրութեան վրայ է. խմբագրութենէս գրկուած նամակը կամ դրամները եւս չընդունիր։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան չէ-ամբ, Գարա-քէօյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՄԵԾ ԽՆԴԻՐՆ

Օրուան մեծ խնդիրն է Արեւելեան Ռումէլիի և Պուլկարիոյ միութեան գործն, որ բռնաբարութիւն մ'է Պերլինի Դաշնագրոյն ամենէն կարեւոր տրամադրութեանց։

Կ'ըսենք « ամենէն կարեւոր ». զի Այաստեֆանոսի Դաշնագրոյն կնքումէն յետոյ, երբ Մեծն Բրիտանիա, նաւատորմ բերելով ի Կ. Պոլիս և մեծ պատրաստութիւններ տեսնելով, բռնադատեց զՌուսիա չափաւորելու իւր պահանջներ, Լորտ Պիքոնսֆիլտի գլխաւոր ջանքն եղաւ Իկնադիեֆ զօրավարին կազմած «Մեծն Պուլկարիան» ջնջել, և Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ Օսմ. տիրապետութիւնն աւելի ընդարձակ և աւելի ապահով կացուցանել։

Իկնադիեֆ զօրավարին կազմած Մեծ Պուլկարիան կը տարածէր Դանուբ գետէն մինչեւ Եգէական ծով, որով կը պարունակէր ո՛չ միայն Պուլկարիոյ Իշխանապետութիւնն, այլ նաեւ Արեւելեան Ռումէլիի նահանգն, և ուրիշ գաւառներ որք այժմ Ադրիանուպոլսոյ և Սելանիկի կուսակալութեանց կը վերաբերին։ Ռումէլին մէջ տեղէն կ'ընդհատուէր պուլկարական ստացուածովք, և Ադրիանուպոլսոյ և Սելանիկի միջեւ Թուրքիա ցամաքային ճամբայ չէր ունենար այլ եւս։ Ակներեւ էր թէ այսպիսի Պուլկարիա մը ո՛չ միայն մեծ անիրաւութիւն մ'էր, այլ նաեւ ցցալի վտանգ մը Օսմ. Տէրութեան [illegible]

Վիեննայի Դաշնագիրք։ —Լորտ Պիքոնսֆիլտ մնաց կիսել պուլկարաբընակ գաւառներն, ըստ օրինակի ռումանական գաւառաց, որք 1854ի Բարիզի Դաշնագրով երկու տարբեր Իշխանու- [illegible]

բաւակա՞ն հիմակ որ Պուլկարք ամենայն յանդգնութեամբ կը պատռեն Պերլինի Դաշնագիրը, պաշտօնանկ կ'ընեն և կը բանտարկեն իրենց վեհափառ Կայսրէն անուանեալ և հաստատեալ Կուսակալ մը և Վարչութիւն մը, և քաղաքական անկախութեան թեկն կ'ածեն։ Երբ օսմ. զօրաց յԱրեւելեան Ռումէլի մտնելուն վճռական լուրն առնունք, տարակոյս չի մնար թէ այս ապօրինութեանց վերջ տալու համար Բ. Դրան անժխտելի իրաւունքները լիովին ճանչուած են Պերլինի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց կողմէ։

Եթէ Եւրոպա կը ցաւի իւր մեծ աշխատութեամբք յօրինած Դաշնագրին կարեւորագոյն տրամադրութեանց այս բռնաբարման համար, միւս կողմէ կը խորհի անշուշտ թէ միակ յանցաւորն ինք է, քանի որ թող չտուաւ որ Պալքանները մինչեւ հիմա գրաւուէին Օսմ. զօրաց կողմէ։ Այնպիսի գրաւումով մը անհնար պիտի լինէր չարթուս մէջ ի գլուխ հանուած միութիւնը։ Բայց Ռուսիա, որ երբեք իրապէս չի հրաժարիր իւր խորհրդոց գործադրութենէն. որ եթէ վայրկենական դժուարութեանց առջեւ տեղի կուտայ և լռութիւն կը պահէ, սակայն չի դադրիր յարմար առիթը փնտռելէ ի գործադրութիւն իւր քաղաքական նպատակաց, զորս աչքէ չի վրիպեցներ երբեք. Ռուսիա, գլխաւոր դիմադիրն եղաւ օսմ. զօրաց Պալքաններու մէջ մտնելուն։ Իւր զօրավարք փորձով տեսած էին թէ ո՛րչափ դժուար էր այդ բնական պատուարներն եւ առնուլ օսմ. զօրաց պէս տոկուն, անձնուրաց և հաւատարիմ զօրաց ձեռքէն, և չէին ուզեր նոյն դիւցազնական ճիգերը վերստին կրկնելու հարկին մէջ գտնուիլ օր մը։ Իկնադիեֆի Պուլկարիան Ռուսիոյ իդէալն էր, և այս երկու չաբաթներու մեծ դէպքերը վերջին ապացոյց մ'են թէ նաեւ այս մասին Ռուսիա անկեղծ չէր երբ զիջումներ ըրաւ ի Պերլին Պիզմարք Իշխանին և Լորտ Պիքոնսֆիլտի. այնպէս որ եթէ միւս Տէրութիւնք նորէն չափ չդնեն Ռուսիոյ անիրաւ խորհրդոց, շատ չանցած հանդիսատես պիտի լինինք Իկնադիեֆ կոմսին յօրինած Պուլկարական Պետութեան վերահաստատման։

* * *

Որչափ ալ ուզենք լաւատես լինել, անհնար է ծածկել սա իրողութիւն թէ Տէրութեան վտանգներն ու վնասները չեն վերջանար միայն «Մեծ Պուլկարիոյ» մը կազմութեամբ։ Ինչպէս շատ արդարապէս գիտած էր երբեմ Թուէ, երբ թելը քակուի՝ մարգարիտները մի առ մի կը թափին։ Ասոնցմէ մին Արեւելեան Ռումէլին է։ Բայց Պոսնա-Հերսէ՞ք, Մակեդոնիա՞, Սելանի՞կ, Ալպանիա՞ և Եպիրո՞ս։ Ո՞չ ապաքէն Բ. Դրան իրաւունք ունի Տէրութեան այս կարեւոր կէտերու պաշտպանութեան հոգն ստանձնելու, և ո՞չ ապաքէն Եւրոպա անիրաւ է, եթէ այս մասին ամէն դիւրութիւն յօժարափոյթ չնուիրէ Վեհ. Սուլթանին Կառավարութեան։ Ինչպէս երեւցաւ մեր երեկի թուով հրատարակուած Վերջին Լուրերէն, դէպքերն հակառակ կը յառաջդիմեն Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ։ Ալեքսանդր Իշխանն անմիջապէս 6,000 զօրքով տիրած է Փիլիպէի, պէտք եղած քանակութեամբ զօրք դէպ յօսմ. սահմանագլուխը ղրկելէ յետոյ, և Պուլկարաց Ազգային Ժողով մը գումարելով, հռչակած է Ազգային Միութիւնն, և հեռագրած է Կայսերական Կառավարութեան, որպէս զի բարեհաճի ճանչել կատարուած իրողութիւնն, ապա թէ ոչ Պուլկարք ցյետին կէտ պիտի դիմադրեն, եթէ օսմ. զօրքերը մտնեն Արեւելեան Ռումէլի։ Մինչ կը գրէինք այս տողեր, ճիշդ տեղեկութիւն չունէինք թէ Ադրիանուպոլսէ մինչեւ սահմանագլուխն համախմբեալ օսմ. զօրքերն, որոց թիւը կրնայ մինչեւ 20,000ի հասնիլ, մտա՞ծ են ապստամբաց երկիրը։ Բայց հազիւ թէ Պուլկարք իրենց ազգային գաղափարն ի գլուխ կը հանեն ճշմարտապէս թշուառաւայել արագութեամբ մը, և ահա՛ Վիեննայի Կառավարութիւնը կը խլրտի, և «մտաց գրգռութեան առաջքն առնլու համար», զօրք կը ղրկէ դէպ ի Պոսնա-Հերսէքի օսմ. սահմանագլուխները։ Զենք գիտեր, և մանաւանդ չենք ուզեր գուշակել, թէ այս շարժմանց հետեւանքն ի՛նչ կրնայ լինել. բայց ակներեւ է որ, եթէ Տէրութիւնք, փորձը տալով այն արդարասիրութեան որով ստէպ կը պարծին, չպաշտպանեն հանրային իրաւունքն և Պերլինի Դաշնագրին տրամադրութիւնները, գործը չպիտի լմննայ միայն Պուլկարաց միութեամբ։ Թուրքիոյ համար այդ ապօրէն ձեռնարկ ո՛չ նուազ կարեւոր և ծանրակշիռ ուրիշ հետեւանքներ ևս կրնայ ունենալ Եւրոպական Թուրքիոյ ուրիշ մասերուն մէջ։ Բայց մեք, մինչեւ այն վայրկեան ուր կը գրէինք այս տողեր, չունէինք ո՛ և է ապացոյց թէ Տէրութիւնք այդպիսի արդարասիրութիւն մը ցոյց պիտի տան։ Ընդհակառակն, երեկ զրոյցներ կային, և Ղալաթիոյ թերթ մը արձագանգ եղած էր անոնց, թէ Երեք Կայսրութիւնք խնդրեր են Օսմ. Կայս. Կառավարութենէն որպէս զի Պուլկարաց հետ կռուի չբռնուի, քանի որ խնդիրը դիւանագիտական ճամբով կարգադրուելու յոյս կայ։ Բայց թէ ո՛ւր կը տանի «դիւանագիտական ճամբան» և ի՛նչ կ'արժէ «այդ յոյս», շատ լաւ գիտած էր ուրիշ թերթ մը, յիշեցնելով թէ Հերսէքի և Պուլկարիոյ ապստամբութիւնները կարեւորութիւն ստացան և Տէրութեան համար ծանր հետեւանք ունեցան այն միակ պատճառաւ որ Կայս. Կառավարութիւնն յայնժամ պէտք եղած կորովով չջախջախեց ապստամբական շարժումներն իրենց սկզբնաւորութեան մէջ, այլ թող տուաւ որ հիւպատոսք խառնուին Հերսէքի գործոց, դեսպանք խառնուին Պուլկարիոյ գործոց, և այս հիւպատոսաց և դեսպանաց ընթացքէն ապստամբք միայն օգտեցան։ Երից Կայսրութեանց կողմէ Բ. Դրան տրուած խորհուրդն ալ, (եթէ երբեք ստոյգ է,) տարբեր հետեւանք չի կրնար ունենալ։ Ուստի, Մայրաքաղաքիս ֆրանքօ-հելլենական թերթն իրաւունք ունի ամենայն ջերմութեամբ յորդորելու զԿայսերական Կառավարութիւնն որպէս զի անմիջապէս և ազդուապէս ջախէ պուլկարական ապստամբութիւնն, եթէ չուզեր որ «կատարեալ» կարի յոյժ անախորժ «իրողութեան» մը առջեւ գտնուի։ Խնդիրը նկատելով օսմ. հայրենասիրական տեսակէտով, արդարեւ տարբեր կարծիք չի կրնար յայտնուիլ։ Բայց հաւանորէն, գործին մէջ ուրիշ նկատումներ ալ կը մտնեն, և այս է անշուշտ պատճառն որ երեկ չկրցինք ծանուցանել թէ օսմ. զօրքերն արդէն մտած են յԱրեւելեան Ռումէլի։ Տեսնե՛նք թէ վաղը պիտի կրնա՞նք ծանուցանել։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՀՐԱՀԱՆԳԻՉ ԴԷՊՔ ՄԸ». Աւստրիոյ և Ամերիկայի Միաց. Նահանգաց միջեւ մօտերս անձնական խնդիր մը ծագեցաւ, որ մի քանի շաբաթներ քիչ չզբաղեցուց միտքերը թէ՛ ի Վիեննա և թէ՛ ի Նիւ-Եորք։ Միաց. Նահանգները, Հանրապետական կառավարութեան անկուսէն յետոյ, Դրիէստի նոր հիւպատոս մը և Վիեննայի նոր դեսպան մը կարգեցին յաջորդաբար, և Աւստրիա թէ՛ մին մերժեց և թէ՛ միւսը։ Հիւպատոսը կ'երեւի թէ բնիկ Դալմատիացի է եղեր, որ Ամերիկա երթալով, ամերիկեան հպատակութիւն ընդուներ է. և ինչ ինչ առիթներու մէջ հակաւստրիական զգացում մը յայտներ է։ Այս իրողութիւնք աւստրիական կառավարութեան համար բաւական պատճառ եղան իմացնելու Ուաշինկդընի դահլճին թէ յիշեալ հիւպատոսին անուանման չի կրնար հաւանիլ։ Գալով դեսպանին, կ'երեւի թէ նա ալ ինչ ինչ հրատարակութեանց մէջ հարուածեր է Աւստրիոյ քաղաքական ուղղութիւնն. ուստի, երբ նորա անուանման համար Աւստրիոյ կառավարութեան տնաճութեան զրոյցները լսուեցան, դեսպանն ինքնին հրաժարեցաւ առաջարկեալ պաշտօնէն։ Դրիէստի համար ամերիկեան նոր հիւպատոս մը անուանեցաւ. իսկ Վիեննայի ամերիկեան դեսպանը դեռ չորոշուեցաւ։

«ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ». Ցայտնի է թէ Ս. Ստեփաննոսի Թագին ներքեւ (Հունգարական բաժնին մէջ) կան մեծ թուով Սերպեր, որք ունին իրենց Պատրիարքն, որ իւր հաստատութիւնը կը ստանայ Հունգարիոյ Թագաւորէն (Աւստրիոյ Կայսր)։ Սերպ Եկեղեցին ունի նաեւ իւր «Ընդհանրական Ժողով», որ պարբերաբար կը գումարի՝ նոյն Եկեղեցւոյ վերաբերեալ խնդիրներ տնօրինելու համար։ Այս օրերս գումարեալ Եկեղեցական ժողովոյն մէջ բաւական սաստիկ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցած լինելով, սեպտ. 18 թուով Բէշդայէ Բարիզի և Լոնտոնի լրագրաց ուղղեալ հեռագրէ մը կը տեղեկանանք թէ, «Սերպ Եկեղեցւոյն Ընդհանրական Ժողովն յետաձգուած է։ Մաճառ կառավարութիւնն այսպէս որոշեց, յոյժ գրգռեալ միտքերուն հանդարտելու ժամանակ տալու համար։ Եթէ, սակայն, ծայրայեղք չզգաստին իրենց խորհրդակցութեանց վրայ դրուած այս յապաղումէ, Բէշդայի կառավարութիւնը (Պ. Թիճայի ազատական կառավարութիւնը) մտադիր է բոլորովին ցրուել յիշեալ ժողովը։»

ՌՈՒՍԻԱ. Ռուսական կառավարութիւնն յիւր երկիր մտնելու թող չի տար իւր այն հպատակներ որք աւելի քան 16 տարիէ հետէ բացակայ եղած են Ռուսիայէն և հետեւապէս՝ ըստ օրինաց՝ կորուսած են իրենց հպատակութեան իրաւունքը։

— Ռուսիոյ Բնական Գիտութեանց Ընկերութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր գիտական յանձնախումբ մը ղրկած էր Կովկասիոյ տեղագրական հետախուզութեան համար։ Այժմ Կովկաս կը ծանուցանէ թէ այս յանձնախումբ Արարատ լերան վրայ կատարելով իւր խուզարկութիւններ, վերադարձած է Տփղիս, ուստից պիտի անցնի Սուխում, Նովորոսիսկ և Քուպանի նահանգը։

— Գոլոս Մոսկվի կը ծանուցանէ թէ նըշանաւոր նաւթահանքերէն (քարիւղ հանողներէն) ժողով մը պիտի գումարի Մոսկուայի մէջ, խորհելու համար այն միջոցներու վըրայ զորս պարտին ձեռք առնուլ դիմադրելու համար Ամերիկայի մրցման և ընդարձակելու համար Պաքուի և հարաւային Ռուսիոյ նաւթային առեւտուրն։

— Կովկասիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ անգլիացի բազմաթիւ գործակալք Գոնձալի գաւառին մէջ ցրուած ցորեն կը գնեն մեծ քանակութեամբ։

ՊՈՍՆԱ-ՀԵՐՍԷՔ. «Պոսնա - Հերսէքցւոց պատգամաւորութիւնն, որ այս օրերս ներկայացաւ Ֆրանձ-Եոզէֆ կայսեր, ինքնաբուխ բան մը չէր, այլ յատկապէս կազմուած էր և հրահանգուած ձեռամբ աւստրիական կառավարութեան։ Պատգամաւորաց արտասանած ճառերն առաջուց գրոյ եղած էին։ Հաւատարմութեան յայտարարութիւնք զորս այդ ճառեր կը պարունակէին՝ վերջէն կառավարութեանէն հրամայուած և պահանջուած էին, այնպէս որ բոլոր այս ցոյց զուտ կեղծ մ'էր լոկ։ Կ'աղդարարենք սակայն Աւստրիոյ թէ Ռուսիա Պոսնա-Հերսէքի գրաւման ուրիշ պատճառաւ թոյլ չէր տուած բայց եթէ որովհետեւ այն ատեն պարագայք իրեն չէին ներեր զինու զօրութեամբ հակառակիլ այդմ։ Այսօր պարագայք փոխուած են, և Աւստրիոյ թոյլ չպիտի տրուի քայլ մ'եւս առնուլ Պալքանեան երկրին մէջ բայց եթէ հաւանութեամբ Ռուսիոյ։» — Այս խրոխտ յայտարարութիւնները կ'ընէր Վարշաւիայի կէս-պաշտօնական ռուս թերթը տակաւին 7 օր յառաջ։ Ի՞նչ անցաւ անկէ ի վեր որ Աւստրիա զօրք կը խաժէ Պոսնա-Հերսէքի սահմանաց վրայ, և այդ գաւառները վերջնապէս գրաւելէն զատ ուրիշ բաներ իսկ ընել կը պատրաստուի, ինչպէս զրոյցք կան երկու օրէ ի վեր։ Ի՞նչ պատահեցաւ։ — Կարեւոր հարցում, որ պատասխանը կ'երեւի թէ շատ չանցած պիտի ստանանք։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ. Պուքրէշի կառավարութիւնն անցեալ շաբթու մէջ երկրէն արտաքսեց Էնփէնտանս Ռուման լրագրին խմբագիրն, որ գործիք էր՝ Հունգարիոյ ռումանաբնակ գաւառները Ռումանիոյ հետ միացնելու յուզման, որոյ վրայ կը խօսէինք անցեալները։ Խմբագիրը Ֆրանսացի մ'էր։ Անոր հետ արտաքսեցան նաեւ Դը-

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄՔ

Վերջապէս ծագեցաւ արեւն և իւր առաջին ճառագայթները փախստէից առջեւ ղրկեց։

Ցանկարծ հարիւրաւոր կաղանչներու կաղկանձ մը գոռաց օդին մէջ։ Բաճին մէջէն կուգար, որոյ ճիշդ դիրքը չէր գիտեր յայնժամ Կլէնարվան, մանաւանդ որ մառախլոյ թանձր վարագոյր մ'իւր ոտից տակ քաշուած, չէր թողուր նմա որոշապէս տեսնել ստորին դաշտերն ու ձորեր։

Բայց փախստեայք չէին կրնար երկրաչիլ. իրենց փախուստն երեւան ելած էր։ Պիտի կրնայի՞ն պրծիլ վայրենեաց հետապնդումէն։ Տեսնուա՞ծ էին։ Իրենց հետքը չպիտի՞ մատնէր զիրենք։

Նոյն միջոցին վարի մէգը վեր ելաւ, խոնաւ ամպով մը զիրենք պատեց, և իրենցմէ երեք հարիւր ոտնաչափ վար բնիկներուն կատաղի ամբոխը տեսան։

Կը տեսնէին, բայց տեսնուած էին։ Մեծաւ խուռն կաղկանձիւն լսուեցաւ հաչիւններու հետ խառն, և վայրենեաց բովանդակ ամբոխն, Ռուրէ-Աթուայի ապառաժը վերելակելու ունայն փորձ մ'ընելէ յետոյ, շըրջափակներէն դուրս խուժեց, և ամենէն կարճ արահետներէ հետապնդիլ սկսաւ բանտարկելոց ետեւէն, որք իւր վրէժխնդրութենէն կը փախչէին։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԹԱՊՈՒ ԼԵՌԸ

Լերան գագաթը տակաւին հարիւր ոտքի չափ բարձր էր։ Փախստեայք լերան ետին անցնելով անտեսանելի լինելու համար, հոն հասնելու պէտք ունէին։ Կը յուսային որ դիւրանցանելի կատար մը թոյլ կուտար իրենց մօտակայ լեռնագագաթներն հասնիլ, որք իրարու հետ խառնուած էին այնպիսի լեռնագրական դրութեամբ, որոյ կնճիռներն անշուշտ պիտի լուծէր խեղճ Բականէլ, եթէ հոն լինէր։

Ուստի փախստեայք ճեպեցուցին իրենց վերելքը՝ վայրենեաց սպառնալից աղաղակներուն տակ, որք տակաւ առ տակաւ կը մօտենային։ Հետապնդող խուժանը լերան ստորոտը կը հասնէր։

—Մի՛ վախնաք, մի՛ վախնաք, բարեկա՛մք, կը գոչէր Կլէնարվան, ձայնիւ և շարժմամբք քաջալերելով զիւր ընկերներ։

Հինգ վայրկենի մէջ լերան կատարն հասան. անդ ետեւնին դարձան, որպէս զի իրաց վիճակը կշռելով, այնպիսի ուղղութեան մը հետեւին, որ Մաւրիք չկրնան իրենց հետքը գտնել։

Այս բարձրութենէն ամբողջապէս կը տեսնուէր Թաւբոյ լիճն, որ դէպ յարեւմուտք կը տարածուէր իւր դեղատեսիլ լեռնապատ շրջանակով։ Հիւսիսի կողմէն՝ Բիրոնկիա լերան գագաթներն. հարաւի կողմէն Թոնկարիրոյի բոցաշունչ հրաբերանը։ Բայց արեւելեան կողմէն աչաց տեսութեան կը բախէր Ուայհիթի-Րէնկս լեռներն իրարու հետ կցող գագաթանց պատուարն, այն մեծ լեռնագօտին, որոյ անընդմէջ շղթայները Քուքի նեղուցէն մինչեւ յարեւելեան հրուանդան կը տարածին և հիւսիսային կղզւոյն ամեն մասերն իրարու հետ կը կապեն։ Հարկ էր ուրեմն լերան միւս փեղկէն վար իջնել և նեղ ու թերեւս անել կիրճերու մէջ մտնել։

Կլէնարվան սրտատանջ հայեաց մը նետեց իւր շուրջը։ Մէգը լուծուած լինելով արեւուն ճառագայթներէն, իւր աչքն երկրին ամեն խորշերուն մէջ կը թափանցէր յստակապէս։ Մաւրիներուն ոչ մի շարժումը չէր կրնար վրիպիլ իւր տեսութենէն։

Բնիկները հազիւ հինգ հարիւր ոտք հեռի էին իրմէ, երբոր հասան այն սարահարթն, որոյ վրայ նստած էր ամպի գագաթը։

Կլէնարվան չէր կրնար բնաւ երկարել զիւր դադար։ Պարտասեալ կամ ոչ, փախչիլ հարկ էր, որպէս զի չպաշարուէին վայրենիներէն։

—Իջնե՛նք, գոչեց, իջնենք քանի որ ճանբանիս կտրուած չէ։

Բայց, այն վայրկենին ուր խեղճ կանայք վերջին ճիգ մ'ընելով ոտքի վրայ կ'ելնէին որ քալեն, Մաք Նապս արգիլեց զանոնք ըսելով.

—Անօգուտ է, Կլէնարվա՛ն, տեսէ՛ք։

Եւ արդարեւ ամենն ալ վար նայելով տեսան զայն անբացատրելի փոփոխութիւն որ յանկարծ կատարուեր էր Մաւրիներուն շարժման մէջ։

Հետապնդումին մէկէն ի մէկ ընդհատուեր էր. լեռնէն վեր յարձակումը դադրեր էր անդիմադրելի հրամանաւ մը։ Բնիկներուն հրոսախումբը սանձեր էր զիւր թափ, և ընկրկեր էր, ինչպէս ծովուն կոհակներն անանցանելի ժայռի մ'առջեւ։

Արեան ծարաւի վայրենիները, լերան ստորոտը շարուած, կ'ոռնային, կը շարժտկէին, հրացաններ ու տապարներ կը ճօճէին, բայց մատնաչափ մ'իսկ չէին կրնար յառաջանալ։ Իրենց շուներն ալ տէրերնուն նման գետնին գամուած, կը հաչէին կատաղաբար։

Ի՞նչ կ'անցնէր։ Ի՞նչ անտեսանելի զօրութիւն կ'արգելուր վայրենիները։ Փախստեայք կը նայէին առանց հասկնալու, վախնալով որ Թայ-Բուխուի ցեղը կապող դիւթութիւնը կը լուծուէր։

Ցանկարծ Ձոն Մանկլս աղաղակ մ'արձակեց, որ առ ինքն դարձուց իւր ընկերները։ Ձեռօքը փոքրիկ ամրոց մը կը ցուցնէր լերան կատարին վրայ։

—Քարա-Թէթէի գերեզմա՛նն է, գոչեց Ռոպէրթ։

—Իրա՞ւ կ'ըսես, Ռոպէ՛րթ, հարցուց Կլէնարվան։

—Այո՛, Միլորտ, անոր գերեզմանն է, կը ճանչեմ . . . ։

Ռոպէրթ չէր սխալեր։ Ցիսուն ոտք վեր, լերան կատարին վրայ, նոր ներկուած ցիցեր փոքրիկ չերտափակ մը կազմած էին։ Կլէնարվան ալ ճանչեց զելանտացի պետին դամբարանն։ Իւր յախուռն փախստեամբ նոյն իսկ Մաունկանամու լերան կատարն ելած էր։

Լորտ և ընկերք լեռնագագաթին վերջին զառիվերն ալ մագլելով մինչեւ ուտուբային (դամբարանին) քով հասան։ Փսիաթներով ծածկեալ լայն ծակ մը դրան տեղ կը ծառայէր։ Կլէնարվան՝ ներս մտնելու վրայ էր, յանկարծ ընկրկեցաւ։

—Վայրենի՛ մը, գոչեց։

—Վայրենի՛ մը, այս դամբարանի՞ մէջ, հարցուց հազարապետն։

—Այո՛, Մաք Նապս։

—Ի՞նչ փոյթ, մտնենք։

Կլէնարվան, հազարապետը, Ռոպէրթ և Ձոն Մանկլս շրջափակին մէջ մտան։ Մաւրի մը կար անդ, փոքրիոնէ լայն վերարկու մը հագած։ Ուտուբային կէս մթութիւնը չէր թողուր լաւ տեսնել անոր դէմքը։ Ցոյժ հանդարտ կերպարանք մ'ունէր, և կատարեալ անհոգութեամբ ճաշ կ'ընէր։ Կլէնարվան կը պատրաստուէր խօսք ուղղել անոր. բայց բնիկը կանխելով, քաղցր ձայնիւ և կանոնաւոր լեզուաւ մ'ըսաւ նմա.

—Նստեցէք, սիրելի՛ Լորտս, նախաճաշը ձեզ կ'սպասէ։

Բականէլ էր։ Ձայնը լսելնուն պէս, ամենն ալ ներս վազեցին և պատուական աշխարհագրին երկայն թեւերուն մէջ նետուեցան։ Բականէլ գտնուա՛ծ էր։ Հասարակաց փրկութիւնն էր որ կը ներկայանար յանձին նորա։ Հարցումներ պիտի ընէին անոր, կ'ուզէին գիտնալ թէ ի՞նչպէս և ինչո՞ւ Մաունկանամուի կատարը կը գտնուէր, բայց Կլէնարվան մէկ խօսքով արգիլեց զայս անպատեհ հետաքրքրութիւն։

—Վայրենինե՛րն, ըսաւ։

—Վայրենինե՛րը, պատասխանեց Բականէլ ուսերը թոթվելով. տիրաբար կ'արհամարհեմ զայդ անհատներ։

—Բայց չե՞ն կրնար . . . ։

—Այդ ապուշնե՞րն. եկէք որ տեսնէք։

Զայս ըսելով, Բականէլ դուրս ելաւ. Կլէնարվան և ընկերք ալ ետեւէն։ Զելանտացիք նոյն տեղն էին, լեռնագագաթին ստորոտը շրջապատած և զարհուրելի կաղանչներ արձակելով։

—Գոչեցէ՛ք, ոռնացէ՛ք, թոքերնիդ պատռեցէ՛ք, տխմա՛ր արարածք, ըսաւ Բականէլ։ Եթէ կրնա՛ք, վեր ելէք այս լեռնէ։

—Ինչո՞ւ չեն կրնար, հարցուց Կլէնարվան։

—Վասն զի պետը թաղուած է աստ, վասն զի այս դամբան կը պաշտպանէ զմեզ, վասն զի այս լեռ Թապու է։

—Թապո՞ւ։

—Այո՛, բարեկա՛մք, և ահա այս պատճառաւ է որ աստ ապաստանած եմ ես իբրեւ այն ապաստանարաններէն միոյն մէջ, որք միջին դարուց մէջ բացուած էին տարաբաղդից։

(Շարունակելի)

թանսիլվանիոյ բնիկներէն չորս Ռումաններ, որք թէեւ մաճառահպատակ, Պուքրէշի մէջ հրատարակութիւններ կ'ընէին, յորդորելով Դրանսիլվանիոյ Ռումաններն որ օր յառաջ թօթափեն Ս. Ստեփաննոսի Թագին լուծը։ Ֆրանսացի խմբագիրը Ռումանական Անկախութեան՝ Պուքրէշէ գնացած է Պուլկարիա, ուր կը յուսայ աւելի ազատօրէն ջատագովել անկախութեան և ազգայնութեան նուիրական սկզբունքները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Ալեքսանդր Իշխանն օգոստոս 30ին (Ն. Տ.) Ս. Աղեքսանդրի տօնին առթիւ, հարիւրապետի աստիճան բարձրացուց 80 տեղակալներ, և տեղակալի աստիճան բարձրացուց 61 փոխ-տեղակալներ, և սպայութեան աստիճան տուաւ 60 ուսումնաւարտից, որք Պուլկարիոյ Զինուորական Վարժարանին մէջ իրենց ուսմանց ընթացքն աւարտած էին։ Բոլոր այս սպայք պուլկար են, և մէկ մասը կը գտնուի ի Ռուսիա, ուր կը վարժուի ռուսական բանակին մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգային լրագրաց միջոցաւ եղած հրաւէրին համաձայն, երեսունի չափ Երեսփոխանք երէկ երկրորդ անգամ լինելով, մասնաւոր գումարում մ'ունեցան Ղալաթիոյ Մատենադարանին մէջ և կարծեաց փոխանակութիւն մը ըրին Կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ։

Բաւական խորհրդակցութիւններէ յետոյ, ներկայք սա եզրակացութեան յանգեցան, թէ՝ երբ Կաթողիկոսական հաստատման խնդիրը ներկայանայ Ազգային Ժողովոյ յառաջիկայ նստին, որ պիտի գումարի այս ուրբաթ օր, Երեսփոխանութիւնն հապճեպով որոշում տալու չձեռնարկէ, այլ իւր մէջէն տասներկու անդամէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը ընտրէ, որ՝ ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր՝ ուսումնասիրելով խնդիրն իւր ամեն պարագայիւք, Բանաձեւ մը ներկայէ Ազգ. Ժողովոյն։

Կրօնական և Քաղաքական Ժողովները խառն նիստ կ'ընեն այսօր ի Պատրիարքարան։

Կը լսենք թէ Կաթողիկոսական խնդիրն Խառն Ժողովոյ այս նստի խորհրդակցութեանց առարկայ պիտի լինի։

Նորակազմ Ուսումնական Խորհրդոյ առաջին նիստը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանին մէջ։

Խորհուրդն նախ իւր Դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով.

Ատենապետ. Կարապետ էֆ. Իւթիւճեան
Ատենադպիր. Նշան էֆ. Փափազեան

Ապա զբաղեցաւ կարգ մ'ընթացիկ գործերով, և ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ, զորս պիտի հրատարակենք մեր վաղուան թուով։

Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնն եւս նիստ ըրաւ այսօր և Կեդրոնական Սընտուկի վերաբերեալ տնօրինութիւններ ըրաւ։

Տնտեսական Խորհուրդը նիստ ունի վաղն առաւօտ ժամ 3ին ի Ղալաթիա։

Մեղու Հայաստանի օգոստոս 22 ի թուոյն մէջ կը կարդանք հետեւեալ պաշտօնագիրն կաթողիկոսական հաստատումը ծանուցանող.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀՐԱՄԱՆ

Թագաւոր Կայսրը անցեալ յուլիսի 18ին Բարձրագոյն բարեհաճեցաւ Ս. Մակար Արքեպիսկոպոսին հաստատել Էջմիածնի Մայրագոյն Պատրիարք Կաթողիկոս ամենայն Հայոց, արձակելով Նրան իւր ներկայ պաշտօններից՝ Նոր-Նախիջեւանի և Բեսարաբիոյ Հայոց թեմի Առաջնորդութիւնից և Էջմիածնի Սինօդի անդամութիւնից։ Ընդ սմին Նորին Կայսերական Մեծութիւնը բարեհաճեցաւ հրամայելու.

1. Ս. Մակար Արքեպիսկոպոսին այժմէն իսկ յայտնել Նորա Կաթողիկոս հաստատուելու Բարձրագոյն հաստատութեան մասին և հրաւիրելու Նորան գնալ Էջմիածին, ուր Նա պէտք է Ամենայն Ռուսաց Գահին հաւատարմութեան երդումն ընդունէ և օծուի ըստ ծիսի Հայոց Եկեղեցւոյ։

2. Առաջարկել ի վերայ հիման յօդ. 923 մ. 1 հ. 11 օրինաց Բարձրագոյն ստորագրութեան Պատրիարք-Կաթողիկոս Մակարի հաստատութեան հրովարտակը, որ՝ կնքելով արքունական մեծ կնիքով ուղարկել Կովկասի կառավարչապետին Պատրիարքին յանձնելու համար, երբ Նա Կովկաս կը գայ։

Սորա հետ ի միասին Նորին Կայսերական Մեծութիւնը Ամենաողորմածաբար բարեհաճեցաւ շնորհել Նորին Վեհափառութեան վեղարի ադամանդեայ Խաչ և Աղեքսանդր Նեւսկու շքանշանը։

ՀՐԱՒԷՐ
ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Թ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 13 Սեպտեմբեր, ի Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցի Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 3ին և փակուի 6ին։

Հրաւիրեալ են Ազգային Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փոյթով։

Մնամ աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
11 Սեպտեմբեր 1885

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.—Համարատուութիւն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ. (Շարունակութիւն վիճաբանութեան)։
Բ.—Տեղեկագիրք Նախաձեռնութեան և Համարակալութեան Դիւանաց վասն հաստատման մի Ընծայարանի. (Շար. վիճաբանութեան)։
Գ.—Խնդիր վերաքննութեան Ազգային Սահմանադրութեան։

Ատենադպիր
ՅԱԿՈԲ ԳՈՒՐԳԷՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՌՈՒՄԵԼԻԻ ԸՆԴ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ

Նախարարաց Խորհուրդը մշտապէս նիստ կընէ Եըլտըզի պալատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Վեհ. Սուլթանին որ անձամբ կը տեղեկանայ ապստամբութեան կեդրոնէն հասած բոլոր հեռագրաց և մեծ գործունէութեամբ կ'աշխատի։ Ն. Վեհափառութիւն գիշերուան մէկ մասն ալ կ'անցունէ իւր նախարարաց հետ, պետական ընթացիկ գործերը տնօրինելով։

Բարձր. Սէրվէր և Արիֆի փաշաներն երէկ և առջի օր կայս. պալատը կոչուեցան և կը մասնակցին Նախարարաց Խորհրդոյ արտասովոր գումարման, որ կը շարունակուի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ։

Եւրոպական Տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանաց և կայս. պալատան միջեւ հեռագրաւ բանակցութիւնք կը շարունակուին։

Սթամպուլ կը հաւաստէ թէ բոլոր Տէրութիւնք համաձայն են խորհուրդ տալ Թուրքիոյ որ չափաւոր և զգոյշ ընթացք մը բռնէ իրաց արդի կացութեան առջեւ, որպէս զի ազատ մնայ այն պատասխանատուութենէ որ բոլորովին պիտի ծանրանայ անոնց վրայ որք ապստամբութեան շարժառիթն են։ Այս կերպով, ըստ կարծեաց Եւրոպական Դաշնիքներու, պիտի հարթուին դժուարութիւնք, որոց հոգը կը պատկանի 1878 ի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց։

Կ. Պոլսոյ մէջ Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման զրոյցն հետզհետէ ստուգութիւն կը գտնէ։

Ընդհ. արտասովոր պատուիրակին և օսմ. լիազօրներու բանակցութիւնք ակամայ ընդհատուած են։ Սակայն Սըր Տ. Ուոլֆ մայրաքաղաքս կը մնայ դեռ, լրաց ելքին սպասելով։

* *

Երկու օրէ հետէ նախարարական փոփոխման զրոյցներ կը շրջին։ Լէվանթ Հերըլտ կը կարծէ թէ այս զրոյցք անհիմն են, ըստ որում այսօրինակ մեծ պատահարաց ժամանակ սովորաբար կը շրջին այսպիսի զրոյցներ որոց պէտք չէ մեծ կարեւորութիւն ընծայել։

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄՆ

Ի ՓԻԼԻՊԷ

Թէեւ երկուշաբթի օրէն ի վեր կարելի եղած բոլոր մանրամասնութիւններն հրատարակեցինք Արեւելեան Ռումէլիի դէպքերուն վրայ, սակայն հարկ կը համարինք նորագոյն տեղեկութեանց համեմատ՝ ամփոփ նկարագիր մ'ընել ապստամբութեան ծագման պարագայից։

Ապստամբութեան սկզբնաւորութեան նշանը տրուեցաւ անցեալ հինգշաբթի Սոֆիայի Մասնախմբին կողմէ։ Անմիջապէս յետոյ բազմաթիւ պուլկար կամաւորաց խումբեր անցան Իշխանապետութեան սահմանագլխէն և դէպ ի Փիլիպէ յառաջացան։ Կուսակալ Կավրիէլ փաշա հրամայեց քաղաքապահ զօրաց՝ ապստամբաց դէմ քալել, բայց քաղաքապահք միանալով այս վերջնոց հետ Փիլիպէ վերադարձան ուր միացեալ զօրքերն ալ հետեւելով անոնց, ոտքի ելան։

Ուրբաթ առաւօտ, քաղաքապահ զօրքերը ձերբակալեցին Կավրիէլ փաշան, Տրիկուպի փաշան, Պօրթուք զօրավարն, և Մնդուն Ցանձնաժողովոյ անդամներն ու կառավարական վարչութեանց տնօրէններն, յետ որոյ հռչակեցին Արեւելեան Ռումէլիի միութիւնն ընդ Պուլկարիոյ։ Անմիջապէս առժամեայ կառավարութիւն մի հաստատուեցաւ նախագահութեամբ Տօքթ. Սթրանսքիի։

Կավրիէլ փաշա և կուսակալութեան ուրիշ պաշտօնատարք Սոֆիա տարուեցան, իսկ քաղաքապահ զօրաց հրամանատար Տրիկուպի փաշա իւր իսկ զօրաց ձեռօք Փիլիպէի փողոցներուն մէջ քաշքշուեցաւ, ժողովրդեան ծաղու և անարգանաց առարկայ լինելով։

Նոյն օր, Ռումէլիի զօրքերը գրաւեցին երկաթուղայ կայարաններն և խզեցին հեռագրական թելերը մինչեւ ի Մուսթաֆա-փաշա, Հարմանլըի մօտ Մարիձայի կամուրջն ալ հանեց յետոյ։ Միանգամայն գրաւեցին թրքական սահմանագլխի բոլոր ռազմագիտական կէտերն, բայց այս գործողութիւն չկրցաւ կատարուիլ առանց արիւն թափուելու։ Երկու վաշտ օսմանեան զօրքեր, Մուսթաֆա-Փաշայի մօտ, դիմադրեցին ապստամբաց բազմամարդ խմբի մը որ կ'ուզէր սահմանագլուխն անցնիլ։ Այս ճակատամարտ տեւեց մէկ քանի ժամ և կայսերական զօրքերը բազում կորուստ պատճառեցին թշնամւոյն որ թուով տասնապատիկ աւելի էր իրենցմէ։ Յայտնի չէ թէ ինչ եղած է ճակատամարտի վախճանն, բայց Ադրիանուպօլսէն հասած լրոց նայելով, կայս. երկու վաշտերու հրամանատարն սպաննուեր է։

Ի ՊՈՒՐԿԱԶ

Երբ ապստամբութեան առաջին լուրերն հասան ի Պուրկազ, շաբաթ օրը, քաղաքին պահապան զօրքերն ու ժողովուրդք պուլկարական եկեղեցին դիմեցին ուր Արեւելեան Ռումէլիի և Պուլղարիոյ Միութիւնն ողջունուեցաւ ցնծութեամբ։ Ապա, ամբոխն սկսաւ փողոցները շրջիլ երգելով և աղաղակելով, բայց ուրիշ ծայրայեղութեան չդիմեց, այլ միայն ինքզինքը տուաւ կերուխումի։

Օտար տէրութեանց հիւպատոսք իրաց այս նոր կացութեան դէմ հաւաքաբար բողոքելէ յետոյ, ուզեցին իրենց Տէրութեանց հեռագրել իրողութիւնն հաղորդելու համար, սակայն հեռագրական պաշտօնեայք հրաման ստացած էին չընդունիլ ո՛ր և է հեռագիր։

Հելլենական Տամփոյրէն շոգենաւն որ Կ. Պոլսէ ի Պուրկազ կ'երթեւեկէ, շաբաթ օրը մեր նաւահանգիստը կ'սպասուէր, սակայն ցարդ եկած չէ և լուր չկայ։ Կը կարծուի թէ ապստամբք վար դրած են զայն Վառնայէն ի Պուրկազ պուլկար զօրաց փոխադրութեան համար։

Պուրկազէն Լը Թուրքի ուղղեալ սեպտ. 7/19 թուով նամակ մ'ալ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ.

Երէկ, կէս գիշերուան մօտ, Փիլիպէի առժամեայ կառավարութեան կողմէ մեր Քաղաքապետին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէր կուսակալ Կավրիէլ փաշայի անկումն և Արեւելեան Ռումէլիի ու Պուլղարիոյ Միութեան հռչակումը Պուլղար ժողովրդէն, ընդ հովանեաւ Պաթէնպերկի Իշխանին։ Անմիջապէս յետոյ և այս առաւօտ, բոլոր քաղաքային և զինուորական իշխանութիւնք նուագարանաց առաջնորդութեամբ և Պուլղարական Դրօշը պարզած, համախմբեցան և հակիրճ խորհրդակցութենէ մը յետոյ հռչակեցին և հաստատեցին իրենց Միութիւնն ընդ Պուլղարիոյ։ Բոլոր ներկայք մեծ գոհունակութեան մէջ են և ժողովուրդն այս որոշումն ընդունեց ցնծագին աղաղակներով որոց կը ձայնակցէին նուագարանք պուլղարական ազգային երգեր նուագելով։

Մեր քաղաքապետը Պ. Իվանոֆ բանախօսութիւն մ'արտասանելով, ծանոյց ժողովրդեան թէ Միութիւնը կատարուած գործողութիւն մ'էր և թէ այսուհետեւ ինքզինքը Պաթէնպէրկի Իշխանին հրամանաց ներքեւ միայն կը ճանչնար։

Ապա քաղաքապահ զօրաց հրամանատարը՝ Պ. Մէրձանօֆ՝ որ բուլոնիացի-ռուս մ'է, պուլղարական Դրօշն իւր զօրաց յանձնելով, հաւատարմութեան երդում ընել տուաւ առ Իշխանն։

Ի վերջոյ շահապ Պ. Պրաքալոֆ եւս բանախօսութիւն մ'ուղղեց ժողովրդեան, ապահովցնելով զայն թէ նորահաստատ կառավարութիւնը կը համապատասխանէր նոցա փափաքանաց։

Այսպէսով ժողովուրդը ցրուեցաւ և զօրաց գունդերն, առաջնորդութեամբ նուագարանաց որք պուլղարական Մարշը կ'երգէին, քաղաքապետն իւր պաշտօնատունն առաջնորդեցին և իրենց հրամանատարն իւր բնակարանը։

Հրամանաւ քաղաքապետին, քաղաքիս բոլոր վաճառատուններն ու խանութները գոց պիտի մնան երեք օր և պիտի լուսավառուին երեք գիշեր, ի նշան ցնծութեան։

Ի ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ

Ալեքսանդր Իշխանը Վառնա կը գտնուէր երբ շարժման առաջին լուրն ստացաւ։ Անմիջապէս հեռագրական կայարանը գնաց ուր մնաց քանի մը ժամ։ Կ'ըսուի թէ ռուսական և անգլիական հիւպատոսք եւս կայարանը կը գտնուէին երբ Իշխանն անդ գնաց և երկարօրէն խօսակցեցան նորա հետ։ Այս միջոցին, ժողովուրդը խռնած էր կայարանին շուրջ, և իրաց ծանրութիւնը գուշակելով, աղաղակներ կը բառնար ու տեղեկութիւն կը խնդրէր, — «Բարի լուրեր ունիմ ձեզ, քաղաքացիք, ըսաւ Իշխանը կայարանէն դուրս ելնելով, միացանք Ռումէլիի հետ. ձեր անձնուիրութեան վրայ դրած եմ յոյսս, պատրաստ գտնուեցէ՛ք առաջին նշանին»։

Ապա երկաթուղւոյ կայարանը գնաց ուր յատուկ կառախումբ մը կ'սպասէր զինքը Ռուսճուք և անտի Սոֆիա տանելու համար։

Այս միջոցին, պուլղար Նախարարութիւնը Սոֆիայի պատերուն վրայ ազդարարութիւն մը փակցունել տալով, պաշտօնապէս կը յայտարարէր թէ Միութիւնը կատարուած էր և Ալեքսանդր Իշխանն անյապաղ Փիլիպէ պիտի ուղեւորէր։ Շաբաթ առաւօտ իշխանական հրամանագիր մը ի զէն կը կոչէր պուլղարական բանակն և Ազգային Ժողովն ի նիստ կը հրաւիրէր երեկի համար։ Թէեւ Հավաս ծանոյց թէ նիստք տեղի պիտի ունենար ի Սոֆիա, սակայն կը կարծուի թէ Պուլղարիոյ Ազգ. Ժողովն և Արեւելեան Ռումէլիի Նահանգային Ժողովն խառն նիստ պիտի ընէին ի Փիլիպէ կամ ի Թրնովա։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻՆ

Քէօլնիշէ Ցայթունկ հրատարակած է պատճէնն Յայտարարութեան զոր Աղեքսանդր Իշխանն ուղղած է իւր ժողովրդին.

Այս յայտարարութեան թարգմանութիւնն հրատարակած են նաև այս առաւ թուրք թերթերն.

Մեք, Աղեքսանդր Ա. շնորհին Աստուծոյ և ըստ փափաքանաց Ազգին՝ Իշխան հիւսիսային եւ հարաւային Պուլկարիոյ, յայտ առնեմք թէ Արեւելեան Ռումէլիի Նահանգին ժողովուրդը՝ ներկայ սեպտ. ամսոյ վեցերորդ օրը, նոյն Նահանգին կառավարութիւնը ջնջելէ և առժամեայ վարչութիւն մը կազմելէ յետոյ, Արեւելեան Ռումէլիի Նահանգը Պուլկարիոյ հետ միացուցած և զմեզ յիշեալ Նահանգին Իշխան հռչակած է։

Նկատելով որ սոյն երկու մասերուն միացումը Պուլկար ժողովրդեան սրտին փափաքն է, և այս Նահանգին մեր Իշխանապետութեան երկրին հետ միացումը կատարուած իրողութիւն մ'է, ուստի մենք ալ որոշեցինք ընդունիլ հիւսիսային և հարաւային Պուլկարիոյ Իշխանին տիտղոսը։

Սոյն Նահանգին վարչութիւնը մեր վրայ առնլնուս առթիւ, կը յայտարարեմք թէ ամեն կերպով պիտի հսկենք առանց կրօնի խտրութեան՝ ժողովրդեան ընչից կենաց և պատւոյն պահպանութեան։

Օրինաց եւ խաղաղութեան պահպանման համար ամեն միջոց ձեռք առնուած է. օրինազանցք պիտի պատժուին անողորմաբար։ Քաղցր է մեզ յուսալ թէ՝ յայսկոյս և յայնկոյս Պալքանաց բնակող սիրելի Պուլկար ժողովուրդն որ այս կարեւոր դէպքերն ուրախութեամբ կը տեսնէ, պիտի փութայ ամեն կերպով օգնել Արեւելեան Ռումէլիի և Պուլկարիոյ միացման գործին և մեր սիրելի հայրենեաց միացման և բարգաւաճման համար իւր ձեռքէն եկածն ի գործ դնել։ Ամենակալն Աստուած մեր այս ձեռնարկած գործին կատարեալ յաջողութիւն շնորհեսցէ։

Մեծ-Թըրնովա   ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ
8 Սեպտ. 1885

Պուլղարիոյ պատերազմական գործոց նախարարութիւնն արտասովոր գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ. Սօֆիայի, Բլէվնայի, Սէլվիոյի, Լօֆչայի և Շումլայի մէջ գտնուող պահապան զօրքերն երկու օրէ ի վեր Փիլիպէի վրայ կը քալեն։ Վառնայի և Դանուբի վրայ գտնուող կեդրոններու զօրագունդք եւս երէկ շարժման վիճակի մէջ պիտի դրուէին։ Բոլոր պահեստի զօրքերն ի զէն կոչուած են և հրաման ընդունած՝ պատրաստ գտնուիլ յառաջ քալելու։ Ցամաքային զօրաց առաջին բանակն որ կը բաղկանայ 20 էն 30 տարեկան քաղաքացիներէ որք մասնակից չեն գործօն կամ պահեստի բանակին, պաշտօն ունի բարեկարգութիւնք պահել քաղաքին մէջ. երկրորդ բանակն որ կը բաղկանայ 30 էն 40 տարեկան անձերէ, համախմբուած է մարզանաց համար և եթէ քաղաքապահ զօրք պիտի գործածուի այն պարագային յորում հարկ լինի առաջին աշխարհագունդը միացնել գործօն բանակին հետ։

Պուլղարական բանակը կը պարունակէ ընդամէնն 24 վաշտ հետեւակազօր և 9 վաշտ հեծելազօր, 12 գունդ թնդանօթաձիգ զօրք, 4 գունդ ամրաշէն զօրք և մէկ «թուրքէն» (օրինակելի վաշտ)։ Այս գունդերու պատրաստ զօրքն է, խաղաղութեան ժամանակ, 17,670 հոգի, իսկ պատերազմի ժամանակ 52,200 հոգի, որոց 36000ը դաշտային բանակը կը կազմեն։ Պահեստի բանակը կրնայ ոտքի հանել մինչեւ 80,000 հոգի։

Թնդանօթաց թիւն է 96։

Պուլղար իշխանապետութիւնը՝ Դանուբի վրայ և Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն մէջ ունի՝ երեք մարտանաւ, չորս շոգենաւ փոքր թնդանօթներով, մէկ փոխադրանաւ նաւահանգիստներու ծառայութեան յատկացեալ, 1 զբօսանաւ Իշխանին համար, և 3 փոխադրանաւ։ Այս նաւատորմի կը ծառայեն 12 սպայք և 200 նաւաստիք։

* * *

Վառնայի յեղափոխական Մասնախումբն կիրակի օրը քաղաքին պատերուն վրայ շատ մը հեռագրեր փակցուցած է զորս Բէռլինէր Թակբլաթի թղթակիցն հետեւեալ կերպիւ կ'ամփոփէ.

Փիլիպէի կուսակալը դէպ ի Պուլկարիոյ սահմանագլուխը տարուեցաւ ժողովրդեան ձեռամբ.—Ռումէլիի բանակը կը կազմակերպուի և ռազմագիտական կէտերու վրայ կը կեդրոնանայ։

Պուլկարական բանակը Վեհապետ հռչակեց զԱլեքսանդր Իշխան.—Մեծ ցոյցեր ի Թրնովա և ի Սօֆիա.—Ընդհանուր կազմակերպութիւն ազգային ոյժերու։

* * *

Նէրէն Նէօյէ Ֆրայէ Փրէսսէ մէջ կը կարդանք.

Սլաւական աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Աղեքսանդր իշխանը դեռ Փիլիպէ գացած չէ. և այսօր (այսինքն երէկ) գումարելի Ազգային Ժողովոյ որոշումէն յետոյ պիտի մեկնի։

Թէեւ բացորոշ կերպով կ'ըսուի թէ երից Կայսերաց տեսակցութիւնը տեղի ունեցած է Միութիւնն հաստատելու համար, բայց մեք վերապահմամբ կը յիշենք զայս. մանաւանդ բար մեր առած տեղեկութեանց նայելով, յիշեալ տէրութիւնք այդ խնդրոյն վերաբերեալ ո և է կարծիք հաղորդած չեն Բ. Դրան կառավարութեան։

Բ. Դրան կողմէ մեծ տէրութեանց ուղղեալ ազդու ծանուցագրոյն պատասխանը մինչեւ երէկ իրիկուն կ'սպասուէր։ Մինչեւ պատասխանին հասնիլն օսմանեան զօրքերը պահպանողական դիրք մը պիտի բռնեն, հետեւաբար պատերազմի մասին շրջած զրոյցք առ այժմ ստոյգ չեն։

Սպասուած պատասխանը գալուն պէս, պէտք եղածն ի գործ դնելու համար ամեն միջոց ձեռք առնուած է։

Մուսթաֆա-Փաշայի կամուրջին կողմերը Տաշլըգանլը Մուսթաֆա փաշայի հրամանատարութեան ներքեւ կը գտնուին տասն տասներկու վաշտ զօրք և տասն հրետանիք թնդանօթաց։ Ջաւթալեայէն մինչեւ այս կողմ ո և է զինուորական շարժում տեղի ունեցած չէ. բայց այսու ամենայնիւ ի պահանջել հարկին պէտք եղած զօրքերն անմիջապէս փոխադրելու համար ամեն միջոց ձեռք առնուած է։

Այսօր կամ վաղը ղրկուելու համար արքունի Թնդանօթարանին մէջ թնդանօթներ կը պատրաստուին նոյնպէս փոխադրութեան. յատկացեալ արքունի նաւերն ալ կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ դրուելու վրայ են։

* *

Քէօլնիշէ Ցայթունկ եւս հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ իւր կողմէ.

Պուլկարիայէն, ցամաքի ճամբով, պահապան զօրք հասած է ի Պերկօս. Արեւելեան Ռումէլիի ամեն կողմը ապստամբական վիճակի մէջ դրուած է, Պերկօսի կառավարիչ անուանուած է զինուորական սպայներէն Նայօռօֆ անուն անձ մը։ Պուլկար ոստիկանք Տամփոյրէն անուն շոգենաւին ճամբորդները բռնի ցամաքը հանեցին. այս շոգենաւն՝ որ սխալմամբ բռնադրաւուած Պերկօսէն մեկնած էր՝ մայրաքաղաքս հասաւ։ Կը լսենք թէ Աղեքսանդր իշխանը մտադիր է՝ առ այժմ Տիրքայի մէջ բանտարկուած Կավրիէլ և Տրիկուպի փաշաները մինչեւ Ադրիանուպօլսոյ սահմանագլուխը ղրկելով անոնց ազատ թողուլ։

Աղեքսանդր իշխանը պաշտօնապէս յայտարարած է եղեր թէ, Արեւելեան Ռումէլիի նահանգին քաղաքական վարչութեան միացումն ընդունելով, դաշնադրութեամբ որոշեալ տուրքը պիտի վճարէ կայս. կառավարութեան։

Նոյնպէս կը լսենք թէ Եըլխի Չէլէպիի կողմերն օսմանեան զօրքերը բանակած են։

Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Մեծ յուզում կը տիրէ ամբողջ Յունաստանի մէջ։ Մայրաքաղաքիս դեսպանատանց ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Աթէնքի ժողովուրդն անկարագրելի գրգռման մատնուած է։

Ժողովուրդը գունդագունդ փողոցները կը շրջի անընդհատ աղաղակներ բառնալով հելլենական Նախարարութեան դէմ զոր կ'ամբաստանէ թէ բանակին կազմակերպութիւնը խանգարած և պատրաստ զօրաց թիւն յոյժ նուազեցուցած է։ Ամբոխը նախարարապետ Պ. Տէլիեանիի տան առջեւ երթալով, պատուհանները խորտակեր է քարկոծմամբ։ Պ. Թրիքուբի՝ որ այս պահուս Եւրոպա կը գտնուի՝ աճապարանօք կը վերադառնայ։

Աթէնքի մէջ կ'սպասուի նաև Եօրկիոս թագաւորին վերադարձին որ Քօբէնհակ կը գտնուի։ Պ. Տէլիեանի բազմաթիւ հեռագրեր ուղղած է իւր Վեհապետին։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ
(Մեր յատուկ Թղթակցէն)

Այս առաւօտ ստացանք հետեւեալ տեղեկութիւններ զորս մեր Ադրիանուպօլսոյ պատ. Թղթակիցն հաղորդած է մեզ սեպտ. 9/21 երկուշաբթի իրիկուան թուականաւ.

Մեծ յուզում կը տիրէ աստ ժողովրդեան, մանաւանդ վաճառական դասուն մէջ, որովհետեւ ուրբաթ առաւօտ մեր կայարանէն մեկնող կառախումբն որ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ արգիլուեցաւ, Երկաթուղւոյ Ընկերութեան Սուրհանդակին յանձնուած [illegible] և հինգ հազար ոսկւոյ չափ դրամ կը պարունակէր, զորս տեղւոյս վաճառականք կը ղրկէին իրենց գործակատարաց։

Երկաթուղւոյ Ընկերութենէն քաղուած լրոց նայելով, Արեւելեան Ռումէլիի մէջ հինգ հատ վայրաշարժ (լօքօմօթիվ) կը գտնուին, հանդերձ պէտք եղած կառքերով, որք ապստամբաց ձեռքն ինկած լինելու են։

Այս առաւօտ մէկ [illegible] թնդանօթ շոգեկառքով Մուսթաֆա-Փաշա ղրկուեցաւ ուր պատրաստ կ'սպասէ հետեւակ զօրաց գալստեան, զանոնք փոխադրելու համար դէպ ի սահմանագլուխն որ քաղաքէս մէկ ու կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի շոգեկառքով։

Կ. Պոլսէն հեռագրով հրաման եկած է կայսերական երկրորդ զօրաբանակի հրամանատար Թահիր փաշային՝ սահմանագլխէն անդին չանցնիլ բնաւ, և եթէ Ռումէլիի զօրաց կողմէ յարձակում մը տեղի ունենայ, ջանալ յետ մղել զանոնք առանց սահմանագլուխն անցնելու։

Քաղաքիս մէջ տարածուած լրոց նայելով, որոց ստուգութիւնը կարելի չէ երաշխաւորել այժմէն, Պուլկարիայէն քսան հազարի չափ զօրք Արեւելեան Ռումէլի մտեր են։

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ

Թուրք լրագիրք իրենց այս առաւօտ թիւերով ընդարձակօրէն կը խօսին Արեւելեան Ռումէլիի Միութեան վրայ, հրատարակելով մեր արդէն տուած լուրերն և հաստատելով թէ քաղաքական մեծ տագնապ մը ծագած է որոյ ելքը գուշակելն անհնարին է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երկու զրահաւորք կ'սպառազինուին Սեւ Ծով երթալու հրամանով, [illegible] պիտի գրաւեն զՎառնա և զՊուրկազ։

Միւշիր Մուխթար փաշա Ադրիանուպոլսոյ բանակին և Արեւ. Ռումէլիի սահմանագլխոյն վրայ համախմբեալ զօրաց ընդհ. հրամանատար կարգուեցաւ, և Ադրիանուպոլիս գնաց։

Ֆէրիք Ֆուատ փաշա պիտի հրամայէ՝ Պուլկարաց դէմ գործելու սահմանեալ օսմ. զօրաց մէկ բաժին։

Միջերկրականի անգլիական նաւատորմն որ Մալթա պիտի երթար ձմեռելու, հրաման ստացած է Իզմիր երթալ և Լոնտոնէն նոր հրամանի սպասել անդ։

Փօսթ կը ծանուցանէ թէ Մեծ Տէրութեանց մէ դեսպանն երէկ յայտարարեր է թէ Արեւելեան Ռումէլիի շարժումը լոկ պուլկարական շարժում մ'է և թէ Աղեքսանդր իշխանը կը գործէ իւր ընթացից բոլոր պատասխանատուութիւնն ստանձնելով, յորմէ կը հետեւի թէ Պուլկարական Միութիւնը Տէրութեանց միջեւ համաձայնութեան մը արդիւնք չէ։

Ղալաթիոյ Պօրսային մէջ [illegible] անկում մը կը շարունակէ։ Օսմ. գոնսոլիտէն որ երէկ իրիկուն 14 ղրշ. 26 փր. էր, այսօր կէսօրին 14 ղրշ. 12 փարայ էր, առաւօտէն մինչեւ 15 ղրշ. 3 փարայի բարձրացումն ունենալէ յետոյ։

Արեւելեան Երկաթուղեաց բաժնեթուղթք ևս անկման մէջ են. երէկ 38 Ֆր. էին և այսօր մինչեւ լրագրոյս մամուլը դրած ժամու 31 Ֆրանք իջած են։

Մ[illegible] Օ[illegible] լրագիրն որ երկամսեայ դադարման դատապարտուած էր անցեալ շաբթու, կայսերական ներման արժանանալով, երէկուընէ հրատարակուիլ սկսաւ։

Է[illegible] կիմանայ թէ անախորժ լուրեր կը հասնին Կրետէէն։ Կղզւոյն քանի մը ագաւառակաց վիճակն յուսացուածին չափ գոհացուցիչ չէ եղեր։ Այդ գաւառակաց բնակիչք՝ զուտ վարչային գործերու պատճառաւ՝ դժգոհութեան նշաններ ցոյց կուտան որոց առջեւ կուսակալ Սավա փաշա հարկադրեր է կայսերական կառավարութեան դիմել և հրահանգ խնդրել։

Ռուսիոյ Մովային գործոց նախարարութեան տեղակալ Պ. Չէսթաքոֆ՝ որ շաբաթէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իրիկուն մեկնեցաւ [illegible] շոգենաւով։ Մովականն ուղղակի Օտէսա կերթայ ուստից Բէդըրսպուրկ պիտի ուղեւորի։

Այս աւուր Թարիքի մէջ կը կարդանք.

Վսեմ. Ալի Նիզամի փաշայի որդի Օսման պէյ ճանապարհորդութեան պատճառաւ Ֆիլիպէ կը գտնուի։ Հայրը, վերջին դէպքերուն առթիւ, որդւոյն նկատմամբ լուր չառնլով, Աւստրիոյ դեսպանատունը կը դիմէ և հեռագիր մը կուղղէ Վիէննայի ճամբով, բայց Պուլղարները Եւրոպիոյ հեռագրական թելերն ալ կտրած լինելնուն համար, դեսպանատան հեռագիրն անպատասխանի կը մնայ։

Երկուշաբթի օրը Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին անուան տարեդարձն էր, սակայն Ն. Սրբազնութիւն իւր ծանուցեալ հիւանդութեան պատճառաւ չը կրցաւ Պատրիարքարան իջնել և մինչեւ իսկ իւր բժշկաց խորհրդով Հէյպէլի կղզւոյն մէջ որ և է այցելութիւն չընդունեց։

Դատական և կրօնական գործոց նախարարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնատար մը և Ցունաց երեւելիք Թէններ Պատրիարքարանը գնացին ի շնորհաւորութիւն։

Նոյն օր, Նախորդ Պատրիարք Տ. Յովակիմ Գ.ի անուան տարեդարձն եւս լինելով, Ն. Սրբազնութիւն բազմաթիւ այցելութիւններ ընդունեց իւր Պօյաճքէօյի բնակարանին մէջ։

Գերմանական դեսպանատան գործակատար Պ. Թիէլման՝ Պէօյիւքտէրէէն Մեծ Կղզի գնացած է ուր պիտի անցունէ քանի մ'օր։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ, մինչեւ նոր տնօրինութիւն, Արեւելեան Ռումէլի ղրկուելիք նամակներն ամեն երեքշաբթի օր պիտի ուղարկուին Պուրկազի ճամբով և շաբաթ օր՝ Վառնայի ճամբով։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Նափոլի, 22 սեպտեմբ.

Երէկ, Բալէրմոյի նահանգին մէջ, 123 հոգի մեռան հնտախտէ. այսօր, 117 հոգի։

ԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամսու Լոնտրայի վրայ	(պանքայի)	109 5/8
3 » »	(վաճառ)	109 1/4
3 » Բարիզի »	(պանքայի)	23
3 » »	(վաճառ)	23 07 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.)		14 26
Զօրօայի գոցուելէն վերջը	»	14 26
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	14 38
Բարձրագոյն գին	»	15 3
Նուազագոյն »	»	14 8
Կէս օրին	»	14 12
Փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Գ. կ.	24
» 1860) 1863) 1872)	B. » »	14 30
» 1865) 1869) 1873)	C. » »	14 36

ԻՒՆԻՖԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	69 30
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. կ.	70 5
Կէս օրին	69 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. Լր.		3 20
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	Օսմ. »	— —
Պանք տը Գոնս	»	»	» »	— —
Սօս. Շանժ է Վալէօր	»	»	» »	— —
Թրամուէյ	»	»	»	» 290

Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	31
Օսմանեան մը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոյի	»	55

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
Օ Ֆրանքնոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 16
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 20
» արծաթ	»	90
Ֆիօրին	»	8 35
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վեցնոց	»	102 25
Հինգնոց	»	102 25
Մէթալիք	»	98 10
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ՅՈՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա, 22 Սեպտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 11/16
» » » գոցուեցաւ	13 5/8
» » » Ա.	24
» » » Բ.	15
» » » Գ.	13 5/8
Օթոման 1871	67 1/2
Փոխառութիւն 1877	80
Պանք Օթոման	9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	92 1/2
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	63 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	86 3/8
Տայրա Սանիէ	60 1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	83
Հունգարական պարտամուրհակ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	

Վիէննա, 22 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 70
Օսմանեան երկաթուղի	19 50

Բարիզ, 22 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 25
» » 3 %	80 35
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 60
» » » գոցուեցաւ	14 05
» » Սէրի Բ.	15 55
» » » Գ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	35 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	500
Գրէտի Լիոնէ	535
» Ֆօնսիէ	1310
Բաժնետոմս Լ. իւնի	1240
Սուէզի ջրանցք	2043 75
Ռուսական 5% 1877ի	94 1/2
Իտալական Ռանթ	94 25
Եգիպտական միացեալ	322 50 5/8
Սպանիական (արտաքին)	56 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	347 50
5% Հելլէնական	340
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 25

ԲԱՐԻԶ ԹԻԹԹ ՊՈՐՍ

Բարիզ, 22 Սեպտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 27 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	13 85
Ունիֆիէ Եգիպտական	322 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԿԱՐԻՆ

Սեպտ. 1.—Ազգային վարժարանք շաբաթէ ի վեր բացուեցան։ Գեր. Օրմանեան Թաղական խորհրդոյ և Քաղաքական ժողովոյ առաջարկութեանց վրայ, յանձն առաւ իւր վրայ առնուլ վարժարանց ընդհանուր տեսչութիւնը, և ձեռնարկեց ներքին և արտաքին կարգադրութեանց։ Թաղական խորհուրդն ալ, որ ինքնին կը վարէ վարժարանաց հոգաբարձութեան պաշտօնը, գոյանի ջանիւք կ'աշխատի անպակաս ընել այն միջոցները, առանց որոց հնար չէ որ և է բարի արդիւնք արտադրել։

—Արժ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Նէվրուզեան անցեալ հինգշաբթի մեկնելով աստի ողջամբ հասած է ի Բաբերդ և արժանավայել կերպով ժողովուրդէն ընդունուած, և առաջնորդարան իջած։ Երեք տարիէ ի վեր առաջնորդարանը փակեալ էր, Արժ. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեանի բանալիքը մէկտեղ տարած լինելուն համար. սակայն իբր ամսով յառաջ Պատրիարքարանի հրահանգով, կառավարութեան և ազգային վարչութեան ձեռքով բացուած էր։ Ամբրոսիոս վարդապետի Ռուսաստանէ բերած երկրագործական վարժարանի կարասիքն յատուկ սենեակ մը փակուեցան, բայց ոչ ամենքը, այլ միայն մասը, զի մի մասն կ'ըսուի թէ Արժ. Ռուբինեան վաճառել տուեր է։

—Երզնկայէ եկած լուրերէ կ'իմանանք թէ Արժ. Մովսէս վրդ. Կէօմրիւքճեան տեղապահ ընտրուած է Գաւառական ժողովոյ քուէարկութեամբ։ Թէպէտ առաջնորդ ընտրելու ցանկ յղուած էր, սակայն Երզնկայի Գաւառական ժողովը օգտակարագոյն դատեր է առ ժամանակ մի տեղապահով կառավարուիլ։

—Բաղէշոյ Նախկին կուսակալ Ֆիքրի փաշայ շաբթուան մէջ քաղաքս հասաւ և օր մի միայն մնալով շարունակեց իւր ուղին դէպ ի Կ. Պոլիս։

—Ռուսական ընդհանուր հիւպատոս զօրավար Տէննէթ շատ շքեղ կերպով կատարեց Աղեքսանդր Գ. կայսեր անուան տօնախմբութիւնը, ուրբաթ օր օգոստոսի 30ին։ Ցերեկը պաշտօնական այցելութիւնք տեղի ունեցան և կուսակալն անձամբ գնաց իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանել։ Երեկոյին պաշտօնական սեղանոյն ներկայ էին բոլոր քաղաքական, զինուորական և հիւպատոսական պաշտօնակալաց հետ նաեւ Ցունաց և Հայոց առաջնորդները։

—Ս. Կարապետի ուխտաւորաց կարաւանը այսօր քաղաք հասաւ։ Անոնց բերած լուրերէն կը տեղեկանանք թէ Գեր. Դերձակեան օգոստոս 24 ին շաբաթ օր մեկնած է Ս. Կարապետէ և ուղիղ Լճէ գնացած, որ Հաւմէքականութեան դիմաց տեղերէն մին է։ Գեր. Դերձակեանի ուղեկցած են Խորէն Վ. Շահնազարեան և Կարապետ Վ. Նաւյեան։ Վանական կառավարութիւնը յանձնուած է չորս անդամէ բաղկացեալ Տնօրէն ժողովոյ մը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 1 սեպտ.

Տարուէն նոր վերադարձած Ատաբազարէն, կ'ուզեմ մի քանի տողով նկարագրել այն ինչ որ տեսայ այդ քաղաքի մէջ անցրած օրերումս։ Ատաբազար ընդարձակ ու խիստ բարեբեր դաշտ մ'է Նիկոմիդիայէն 7-8 ժամ հեռի դէպ յԱրեւելս, եզերեալ լերանց շղթաներէ և ո՛չ սակաւ գետակներէ ու առուակներէ, յորս նշանաւոր է Սագարեան և Սապանճայի լճակէն ձեւացեալ գետակը «Ջարք» յորջորջեալ, ուստի կը հայթայթուի համայն քաղաքացիների ըմպելի ջուրն մի ջրաբաշխ խոշոր անւով։ Ունի 4500 տուն 25000 բնակիչներով, որոց մէջ լուսաւորչական հայեր մեծամասնութիւն կը կազմեն։ Քաղաքն բաժնուած է չորս գլխաւոր թաղերու Ս. Կարապետ, Ս. Հրեշտակապետ, Ս. Լուսաւորիչ և Ս. Ստեփաննոս. իւրաքանչիւր թաղ ունի իւր եկեղեցին համանուններով եւ իւր դպրոցներն տարբեր անուններով. դժբաղդաբար չկրցի չորս դպրոցներն ևս այցելել, այլ սակայն երկու դպրոցների մէջ տեսած յառաջադիմութիւնս կ'երաշխաւորէ միւս երկուսի յառաջադիմութիւնն ըստ իւրեանց աստիճանի։ Մի քանի տողով ըսենք նաեւ քաղաքացւոց ուսման համար ունեցած սէրն։ Ատաբազարցիք բարեբաղդաբար շատ տարբեր են այս մասին Նիկոմիդիացիներէն, զի մէն մի Ատաբազարցի գիտէ և կ'զգայ որ իւր որդին պէտք ունի ուսման ամեն բանէ առաջ. սիրտս ո՛րչափ ուրախութեամբ լցուեցաւ երբ գեղեցիկ առաւօտ մը տակաւին արշալոյսն նոր զարթած հետեւեալ խօսքերն լսեցի. «Տղա՛ս, ես պէտք չունիմ քո շահիդ, ե՛լ, դպրոցդ գնա՛, այդ է իմ շահո՛ս գրքերդ և անմիջապէս վազէ». և այսպիսի մի խօսք Նիկոմիդիոյ մէջ լսելու համար տակաւին ժամանակների կը կարօտինք. տղան գլխիկոր հնազանդելով իւր հօրն, մեկնեցաւ. Նաեւ ամեն մի անհատ կարծես իրեն վրայ պարտք դրած է օրուայ թերթերն կարդալու որոնք գունդագունդ կը դիմեն երիտասարդ Պետրոս էֆ. Ներկաբարեանի ընթերցարանն։ Արդէն ըսինք թէ իւրաքանչիւր թաղ ունի իւր դպրոցն. առաջին երկու թաղեր ունին երկսեռ վարժարաններ, իսկ վերջին երկուսն մի միայն տղայոց դպրոցներ. դոքա ունին մօտաւորապէս 5-600 աշակերտներ 6-7 ուսուցիչներով. իսկ գալով միւս երկուսի մասին, Ս. Հրեշտակապետի «Արամեան» դպրոցին, աշակերտք բոլորեքեան եւս անպատրաստից յաջող պատասխաններ տուին իրենց ուղղուած հարցերուն, այլ սակայն եթէ միակ ցաւելու պարագայ մի կայ, այն եւս աշակերտների ո՛չ համարձակութիւնն է, որը ընդհանուր է և միւս դպրոցների մէջ եւս. այս դպրոց ունի մօտ 550 աշակերտներ եւ ուհիներ, մօտ 10-12 ուսուցիչներով և ուհիներով. այս խումբի մէջն է նաեւ բազմաշխատ Շիրինեան էֆէնտի որին կը պարտի այսօր ամբողջ քիչ թէ շատ զարգացած երիտասարդութիւնն Ատաբազարի, զի բոլորեքեան եւս սորա են աշակերտք։ Դժբաղդաբար չկրցի այս թաղի Օրիորդաց դպրոցն այցելել. զի արդէն աշակերտուհիք ցրուած էին իւրեանց տներ, ցորեկեայ ճաշի առթիւ. բայց ուսուցիչներէ քաղած տեղեկութիւններիս յենլով, պէտք է ասեմ որ սոքա չունին տակաւին օրինաւոր յառաջդիմութիւն, զի դեռ նոր բարեկարգուած է դպրոցն։

. . . Ժամ արդէն 8 է, ճիշդ ժամանակ երեկոյեան դասատուութեանց. դիմելով Ս. Կարապետի Ներսէսեան դպրոցն, ուսումնապետ Պազպազեան էֆէնտիի հետ գացի աղջկանց վարժարանն ի Ս. եկեղեցին, ուր կը գտնուէին առժամանակեայ՝ դպրոցի նորոգութեան պատճառաւ՝ նոյն թաղի Սանդխտեան դպրոցի աշակերտուհիք։ Մտնելով եկեղեցին նախ տեսայ փոքրիկների դասակարգն որոնք պարզ ընթերցանութեան մէջ յաջող պատասխաններ կը տային, մերթ ընդ մերթ ևս բերանացի պատմելով իրենց նախընթաց դասեր. մի քանի բոպէ յետոյ ելանք եկեղեցւոյ վերնատունն, ուր ժողովուած էին աշակերտուհիք. 10-12 տարեկան աղջիկները նստած իրենց կարկանների գլուխ, թուով 18-20, կը գործեն իւրեանց պոլսեցի վարժուհիի առաջնորդութեամբ. յիրաւի մե՛ծ յառաջդիմութիւն մի քանի ամիսների մէջ. տակաւին անցեալ ամիս էր որ ուսումնապետ էֆէնտին իւր հետ տարաւ Պոլսէն այս վարժուհիներ, և ահա այսօր սկսած են ցոյց տալ իւրեանց աշխատութեանց պտուղներ. կանչեցի փոքրիկ մի աշակերտուհի և հարցուցի. «Ի՞նչ կը կարդաք.» պատասխանեց. «Առտնին տնտեսութիւն, քերականութիւն, գեղագրութիւն, եւն». ըսի. «Կրնա՞ս պատասխանել եթէ հարցնեմ առտնին տնտեսութենէն.» «Ինչո՞ւ չէ» պատասխանեց փոքրիկ օրիորդն, աւելի համարձակ քան աշակերտներն։ Ուսումնապետ էֆ. ամբողջ կարգը հրաւիրեց; եկան և կանգնեցան, բոլորեքեան ևս 9-13 տարիքների մէջ. ամենից փոքր օրիորդին, որը 8-9 տարեկան է եւ իւր կարգի մէջ երկրորդն ըլլալու արժանացած էր, հարցուցի իւր նախընթաց դասեր առտնին տնտեսութենէ. եւ ի՛նչ գեղեցիկ պատասխանեց. այս աղջիկ ո՛չ միայն առտնին տնտեսութեան մէջ, այլ բոլոր իւր դասերի մէջ եւս յաջող պատասխաններ տուաւ. ի խրախոյս սորա կը յայտնեմ իւր անունն հրապարակաւ —Օր. Նարդուհի Մելքիսեդ, յուսալով որ վարժուհիների խումբը չպիտի պակասեցնէ իւր ուշադրութիւնն այս յառաջադէմ աշակերտուհիի վրայէն ինչպէս և միւսների։ Դիտելով ձեռագործներն ևս վերադարձանք տղայոց դպրոցն. անմիջապէս դուրս ելնելուս, հարցուցի ուսումնապետ էֆէնտիի թէ ինչո՞ւ մեծ աշակերտուհիներ չունին. սա լռեց, զի պատասխանն ըստ ինքեան պարզ էր. Ատաբազարի մէջ ինչպէս նաեւ ամեն գիւղեր երբ մի աղջիկ կը լինի 14-15, այլ եւս նա հարսնցու է, մինչեւ անգամ երբեմն եւս 12-13 տարեկան մէջ. այս մասին գրելէ աւելի լռութիւն պահել խոհեմութիւն կը համարիմ։ Յետոյ սկսեցինք աշակերտաց դասերը նայել. սոքա թէպէտեւ չունէին այն յառաջադիմութիւն, ինչ որ ունէին Արամեան վարժարանի աշակերտք, այսու հանդերձ կը յուսացուի որ մի քանի ժամանակ յետոյ պիտի կարողանան հաւասարիլ նոցա, շնորհիւ իւրեանց ուսումնապետ էֆէնտիի անխոնջ ջանքերուն. այս դպրոց ունի 600 երկսեռ ուսանողներ 19-20 ուսուցիչներով եւ ուսուցչուհիներով. իւր ծախքն է մօտաւորապէս 370 օսմ. ոսկի։

Այս թաղ՝ որ առաջինն է Ատաբազարի մէջ՝ մեծ յառաջդիմութիւններ կը խոստանայ ապագային, զի ունի մի հոգաբարձութիւն որոյ անդամներ մէն մի շաբաթ կ'այցելեն դպրոցը, կը քննեն օրագիրները, կը կը խրախուսեն ուսուցիչներն եւ ուսանողներն. իսկ մէն մի կիրակի օրեր կը ժողովուին ի միասին, կը խորհին աւելի մի լաւ ուղղութիւն տալու այն վսեմ գործին, որի հոգն յանձնուած է իւրեանց խղճին. եւ մի՞թէ այս հոգաբարձութեան ջանիք չէ որ ծփծփուն այս դպրոցի մէջ կայ մաքրամաքրութիւն եւ գեղագրութիւն։ Ի՞նչպէս հոգաբարձութիւնն իւր վրայ պարտք ընդունած է մտածել մատաղ երկսեռ սերնդի զարգացման համար, նոյնպէս և մի այլ խմբաքի այն է կանանց կրթութեան և յառաջադիմութեան մասին կը մտածէ այլ մի մարմին «Սանդխտեան» կանանց ընկերութիւնն, որոյ Ազն. Անդամուհիք կը կազմեն արդէն քաղաքի կանանց ինտելիգենցիան. սոքա ունին թանգարան մի ուր կը ժողովուին կիրակէ օրեր և ուր կը խօսին [illegible] վրայ։ Ս. Կարապետի ժողովուրդք չեն բաւականանար սոցանով և ահա՛ եռանդուն երիտասարդների խումբն մի քանի օրեր առաջ կը բանայ նոյն թաղի Ներսէսեան վարժարանի մէջ մի թանգարան և լսարան նոյն անուամբ, առաջնորդութեամբ Ուսումնապետ էֆ.ի. ահա՛ այն վիճակն զոր ունին Ատաբազարի երկու վարժարաններ։

Մի քանի խօսք եւս քաղաքի մաքրութեան համար. ինչպէս ըսինք, Ատաբազար դաշտային է, և այդ պատճառաւ օդն չէ այնչափ գեղեցիկ, նա մանաւանդ երբ սորա վերայ կ'աւելնայ և քաղաքի անմաքրութիւնն. զի փողոցների մէջ ի վաղուց հետէ հաստատուած են կաշիի գործարաններ Թապաղնոց անուամբ, որոնց հոտեր կը բուրեն ամբողջ քաղաքի մէջ. բայց կը յուսացուի որ մօտ ժամանակիս մէջ պիտի վերնան դոքա և պիտի տարուին հեռի քաղաքէն շնորհիւ տեղւոյն թաղապետութեան պետ հայազն Մ. Սիրական էֆ. Փափազեանի, որը կը վայելէ ամբողջ ժողովրդի համակրանքն ու սէրն, նաեւ մեր բարեխնամ կառավարութեան, որը գնահատած ըլլալով արդէն սորա աշխատութիւնն, պատուած է զինքն քաղաքային երրորդ աստիճանով. թէ Մ. Սիրական էֆ. որչափ իւր ժողովրդի համակրանքն կը վայելէ, դա ցոյց կուտայ ժողովրդէն առ ինքն ուղղուած Մեր [illegible] ածականն, որով ամբողջ ժողովուրդ կը խոստովանի իւրեանց վրայ ունեցած հայրական սէրն ու գորովը։

Մի քանի օրեր առաջ լսեցի որ բողոքականաց միսիոնարք Ատաբազար պիտի փոխադրեն Պարտիզակի մէջ ունեցած աղջկանց գիշերօթիկ վարժարաննին. թէ ի՛նչ նպատակաւ, այդ ապագան պիտի յայտնէ. ինչպէս ամեն տեղ, նոյնպէս և Ատաբազարի մէջ կան բողոքականներ, որոնք ունին իրենց յատուկ պատուելին ու դպրոցն, բայց պիտի կարողանա՞ն արդեօք յառաջ գնալ միսիոնարք. դա փոքր ինչ տարակուսելի է, զի արդէն ժողովուրդն սկսած է բանալ իւր աչերն . . . ։

Մ. Հ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆՑ

ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

(ՎԻՊԱԿ)

Կիրակի օր մ'էր։ Բարիզի տ'Օմալ փողոցէն, երեկոյեան ժամուն՝ յորում ընդհանրապէս մի մեծ լռութիւն ու խաղաղութիւն կը տիրէ անդ՝ երիտասարդ փաստաբան մ'արագաքայլ կ'անցնէր, երբ իւր ոտից տակ, սալայատակին վերայ նշմարեց նամակ մը . . . բարեձեւ ու թեթեւ, գոցուած ու փոքրիկ ու խորհրդաւոր նամակ մը . . . ։ Փաստաբանն առաւ զայն գետնէն։ Շնորհալի ծալք մ'ունէր թուղթն, և գիրն էր խիստ բարակ ու գեղորակ, անկասկածելի ծնունդ կանացի մատանց . . . ։ Կարդաց զայն . . . ։ Նամակին պարունակութիւնն՝ ահաւասիկ.

«Պարոն,

«Պէտք է շատ տխմար և անգործ ու դատարկաշրջիկ մարդ մ'եղած ըլլաք՝ որ փողոցին մէջ գտած նամակնիդ կ'առնուք։ Պէտք է, մանաւանդ, շատ անխորհրդապահ ու անկիրթ եղած ըլլաք՝ որ անմիջապէս կը բանաք ու կը կարդաք զայն։ Հետեւաբար մենք — որ մօտակայ պատուհանի մը վանդակին ետեւէն կը դիտեմք զձեզ — մեծ հաճոյք կ'զգամք ձեր քթին, ձեր հետաքրքիր մարդու տգեղ քթի՛ն երկարիլը տեսնելով . . . ։

«Ջանացէ՛ք, պարոն, ձեզ չը վերաբերող նամակներն յարգել այսուհետեւ . . . ։

«Զայս կը խոստանն ձեզ և կը մաղթեն ի սրտէ,

«ՎԱՆԴԱԿԻՆ ԵՏԵՒԻ ԿԱՆԱՅՔ.»

Երիտասարդն վեր առաւ իւր աչերն ու փոքր քրքիջ մը կարծեց լսել, եւ՝ արտնեղութիւն մ'զգալէ չը կրնալով ինքզինքն զսպել՝ փութով շարունակեց իւր ճամբան։

Բայց մինչեւ փողոցին ծայրն յառաջանալով՝ խորհեցաւ թէ պարտ էր անպատիժ չը թողուլ այն չարաճճիութիւնն որ զոհ գացած էր ինքն, ի վերադարձաւ։ Սալայատակին վրայ նոր նամակ մը ձգուած էր. առաւ զայն և կարդաց.

«Սիրելի ընկերս,

«Գանձն ապահով տեղ է։ Ես իսկ թաղեցի զայն գիշերանց։ Ոսկին մէկ կողմ է, գոհարեղէններն ալ՝ միւս կողմ, ի Վօժիրար, Լադուրպ փողոցին ծայրը։ Աջ կողմը անհարթ ճամբայ մը պիտի գտնես, ուր անկեան քարին վրայ կարմիր մելանով խաչ մը գծուած է։ Այդ ճամբան՝ լեռնաքարահանք մը պիտի տանի զքեզ։ Աջ կողմի առաջին հորին մէջ իջի՛ր, և պատուածին մէջ մխուած կօտրած շիշի յատակ մը փնտռէ՛, չորս քայլ ա՛ռ դէպ ի արեւմուտք —և փորէ՛ . . . ։

«Այս նամակն այրել չմոռնաս։»

Վ. Թ.

—Հա, հա՛, ըսաւ փաստաբանն ինքնիրեն, վերջին խնդացողն աղէկ պիտի խնդայ։

Հետեւեալ օրն՝ եկաւ տան դռնապանն հարցաքննել.

—Այո՛, ըսին իրեն, Օրիորդ Ֆաննին է որ կ'զբօսնու։

Օրիորդ Ֆաննի՝ դուստրն է երբեմն վաճառական և այժմ գործէ քաշուած մի յիմնաձայ միլիոնատէրի՝ ուր ներկայացաւ փաստաբանն—նամակներն ի ձեռին։

Նոյն երեկոյին Օր. Ֆաննի կ'ստանար հետեւեալ նամակն.

«Օրիորդ,

«Թաղուած գանձի մը մասին ծանօթութիւններ պարունակող նամակ մը գտնուած է, կիրակի օրն, ձեր բնակած տանն առջեւ։ Մեր մասնաւոր տեղեկութիւնք յայտնած են մեզ թէ այն գրութեան հեղինակն էք դուք։ Աւա՛ղ, ձեր ա՛յն աստիճան մանրամանօրէն նշանակած տեղն՝ ո՛չ թէ թանկագին գանձ մ'է գտնուած, այլ . . . նորածին մանկան մը դիա՛կը . . . ։

«Դատական պաշտօնատունն անդանդաղ յառաջ կը վարէ այս գործին հետապնդութիւնն, և դուք ալ պիտի կոչուիք բացատրութիւն տալ ա՛յն իրաց նկատմամբ որք ծանօթ են ձեզ . . . ։

«Առ այս նախապէս պիտի հրաւիրագիր մ'ընդունիք։

«Յարգանքներս,

«Պ. Լ.

« . . . փողոց . . . թիւ»

Օր. Ֆաննի անմիջապէս պատասխանեց.

«Պարո՛ն,

«Բոլոր գիշերն արտասուեցի։ Կ'երդնում որ բանէ մը տեղեկութիւն չունիմ։ Պէտք է հաւատալ ուրեմն, պարոն, թէ ամէն տեղ թաղուած տղաքներ կան . . . ։

«Անցորդաց վրայ խնդալու համար, և իբրեւ կատակ միայն, երբեմն նամակներ կը նետեմ սալայատակին վրայ։ Այն տեղն ես նշանակած էի առանց գոյութիւն ունենալն իսկ գիտնալու։

«Եթէ ինձ պատահած այս դժբախտութիւնն իմանայ հայրս՝ հաւատացէք թէ կը կորսուիմ . . .

«Փրկեցէ՛ք զիս, զա՛յս կը խնդրեմ ձենէ պաղատագին, և այսու յուսով պատիւ ունիմ լինել, եւն. եւն.

«ՖԱՆՆԻ»

Փաստաբանին պատասխանն,

«Օրիո՛րդ։

«Անկարելի է ինձ կատարել ձեր խնդիրն։ Անհրաժեշտ դատարան ներկայանալ պիտի պարտաւորիք։ Ընդունեցէք անկեղծ ցաւակցութիւններս . . . եւն. եւն.»

Ութ օր շարունակ թողուցին որ այս սպառնալիք տատանին ու տարուբերին ծիծաղասէրն Օր. Ֆաննիի գլխուն վերայ ու սրտին մէջ, և քուն ու ախորժակ կորսնցնել տան անոր. բայց երբ բարեմիտ վաճառականն իւր աղջկան իմացուց թէ՝ իւր չարամիտ կատակներուն փոխարէն հատուցում, կատակ մ'էր այս ամէնն, յոյժ արտմեցաւ փաստաբանն՝ որու կը պակսէր այլ եւս Օրիորդին այցելութիւն տալու առիթն։

Ուստի և . . . կնութեան խնդրեց զայն . . . և ընդունեցաւ ։

Ամուսնութիւնն եղաւ երկուքին ալ պատիժն . . . ։

Թարգմ.
ԿԱՅԾՈՒԻԿ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Գողութիւն Համպուրկի պանքային մէջ.—Յանդուգն գողութիւն մը տեղի ունեցեր է վերջերս Համպուրկի Պանքային մէջ։ Օտարական մը, որ Անգլիացի լինել կը կարծուի, կը մօտենայ այն երկու պաշտօնէից միոյն որք դրամարկղին քով կ'սպասեն ստակ փոխելու համար։ Պաշտօնեայն մինակ էր, իւր պաշտօնակիցը դուրս ելած էր։

Քիչ յետոյ, ուրիշ երկու օտարազգիներ սրահը մտան, և ըսին թէ կ'ուզէին խօսիլ դուրս ելնող պաշտօնէի՛ն հետ. պատասխանեցին իրենց թէ քիչ ատենէն կը վերադառնայ. ուստի ներողութիւն խնդրեցին և սպասելու համար նստեցան։ Նստարանի մը վրայ բազմեցան և անգլիական մեծ լրագրեր պարզեցին, զորս սկսան կարդալ։ Լրագրերն իբր հովանոց ծառայեցին իրեն. կը կարծուի թէ այն ատեն է որ օտարականներէն մին սողսկեցաւ մինչեւ այն սնտուկն ուր պանքատոմսերը կը պահեն և հարիւր հազար մարքի երկու տրցակ առաւ։ Յետոյ երեք մարդիկը մեկնեցան։ Հազիւ դուրս ելած էին, երբ գողութիւնը նշմարուեցաւ։ Իսկոյն իմաց տրուեցաւ դատական իշխանութեան, և այն իրիկուն իսկ խուզարկութիւնք սկսան և հսկողութեան հրաման ղրկուեցաւ կայարանաց և նաւուց։ Կը յուսացուի այսպէս գտնել գողերն, որք արդէն փորձած են իրենց շահատակութիւնն ի գործ դնել Համբուրկի ուրիշ դրամատանց մէջ ալ։ Ոստիկանութիւնն երեք հազար մարք խոստացած է անոր որ տեղեկութիւններ հաղորդէ գողերու մասին և ստակը գտնէ։

Մեղուներն և փոթորիկ.—Գերմանացի նշանաւոր գիտուն մը, Պ. Էմմէրիկ, վերջերս Տի Նաթուր հանդիսին մէջ հետաքրքրական դիտողութիւններ հրատարակած է, որոցմով կը հաստատէ թէ մեղուները կը գուշակեն փոթորկի մը մերձեցումը։ Հեղինակը, բազմաթիւ փորձերէ յետոյ, սա եզրակացութեան յանգած է թէ սովորաբար ամենէն անվնաս մեղուներն իսկ այնքան զայրացոտ կը լինին փոթորկէ մ'առաջ, որ կը յարձակին իրենց բեթակներուն մօտեցող ամեն մարդու վրայ։ Պ. Էմմէրիկ բազմաթիւ պարագաներ կը յիշատակէ յորս օդերեւութաբանական պարագայները կը գուշակէին մօտալուտ փոթորիկ մը, մինչդեռ մեղուներն այդպիսի բան մը չէին ծանուցաներ. և ամեն անգամ այս վերջնոց գուշակութիւնն իրագործուեցաւ։ Ուրիշ պարագայից մէջ, գործիներն ո և է փոթորկային երեւոյթ չնշանակեցին, եւ սակայն փոթորիկ ծագեցաւ մեղուներուն քով անսովոր գրգռուելութիւն մը դիտուելէ յետոյ։ Գալով անձրեւին, գործիներն անոր մերձեցումն աւելի ստուգութեամբ կը նշանակեն քան մեղուները, այլ հեղինակը բացարձակապէս համոզուած է թէ այդպէս չէ փոթորկային երեւոյթից համար։ Այս մասին հարկ է ընել շահագրգիռ դիտողութիւններ, զորս կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց ուշադրութեան։

Երկրաբանական [illegible] գիւտ մը.—Վարալլոյէն (Իտալիա) կը գրեն թէ վերջերս գտնուեր է անդ քարացած օձերու խումբ մը ժայռի մը մէջ, զոր օդն հանած էին երկաթուղւոյ մը շինութեան համար։ Այդ սողուններէն ութն իրար խառնուած են, և անոնցմէ մին որջէն դուրս երկնցած է մէկ ու կէս մեթրի չափ։ Այդ օձին գլուխը կրկինն է այն Պօա օձերու գլխոյն զորս գաւառներու մէջ կը պահեն. ակռայներն և ժանիքն ոսկորն սպիտակ են, աչաց խոռոչները սեւ։

Այս գիւտ մեծ կարեւորութիւն ունի երկրաբանական գիտութեան համար, որովհետեւ կը հաստատէ գոյութիւնն սողուններու որոց հետքերն չկան այլ եւս այսօր։

Արտասովոր գործադուլներ.—Սպանիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ստնտուներու գործադուլ մը ծագեր է ի Սալամանքա։ Այդ գործադուլ երթալով ճշմարիտ գժտութեան մը երեւոյթ կ'առնու։ Ըսել չէ թէ խռովութիւն մը յարուցած են, կամ ո և է բողոքոյ ճիչ բարձած։— Ո՛չ. յարգելով հաւասարութիւնն, ստնտուք մի միայն պարզ գլխադրութիւն մը կ'ընեն։ Շատացած են միայն թողլով իրենց տէրանց բնակարանները։ Այդ գժտութեան շարժառիթն եղած է կոշտ վարմունքն անձի մը որ իւր տունէն դուրս հանել տուած և հիւանդանոց ղրկած է խեղճ ստնտու մը, որ տարիներէ ի վեր կը ծառայէր իրեն եւ որ հիւանդացած էր։

Նոյնպէս Այաչիոյի (Գորսիգա) մէջ գրաշարները գործադուլ ըրեր են, որովհետեւ, հակառակ իրենց պահանջմանց, տպարանատէրք կ'ընդունէին նոր աշակերտներ։

Տխուր եղերերգութիւն մը.—Հովտըլի (Միացեալ Նահանգ) վաճառական մը, ամուսնացեալ, հայր երկու զաւակաց, կ'ապրէր խաղաղ ու երջանիկ, երբ գեղանազ եղբօրդուստր մը եկաւ իւր տունն՝ արձակուրդի օրերն անցունելու համար։ Ամուսնոյն հոգածութիւնները մանկամարդ աղջկան համար, քիչ ատենէն զարթուցին կնոջ նախանձը։ Զայրացած, օրիորդին հետ մինակ գտնուած վայրկեանէ մը օգուտ քաղեց և հրամայեց իւր ծրարը կապել և հեռանալ։ Ամուսինն ամեն ինչ իմացաւ մերձակայ սենեկէն։ Իսկոյն վազելով, զօրաւոր ապտակ մը խփեց կնոջ երեսին, որ տախտակամածին վրայ գլորեցաւ, և մինչդեռ ոտք կ'ելնէր, իւր թեւը տուաւ Միս Էմմայի՝ խնդրելով որ հետն վաճառատուն երթայ, իւր բնակարանէն կէս մղոն հեռի։

Վաճառականն և մանկամարդ աղջիկը երեկոյին շատ ուշ դարձան և տունը պարապ գտան։ Առաջինը, վախնալով թէ իւր կնոջ նախանձոտ բնաւորութիւնը ծայրայեղութեանց մղած չլինի զինքն, սկսաւ խուզարկութիւններ ընել տան չորս կողմը, և ամբարանոցի մը ետին հասնելով՝ տեսաւ իւր կնոջ մարմինն անկենդան փռուած, լոգարանի մը մէջ։ Ամբարանոցին մէջ երկու տղայոց դիակները տարածուած էին, գլուխնին ճեղքուած։ Իրենց մայրն, նախանձութենէն խելայեղ, կացինով սպաննած էր զանոնք և ապա ինքզինքը խեղդած։

Իւր պչրողութեան այս ահաւելի հետեւանքը տեսնելով, մանկամարդ օրիորդն յիմարութենէ մը բռնուեցաւ, որ կը կարծուի թէ պիտի մեռցնէ զայն։ Ամուսինը մեկնած է իբր թէ իմաց տալու համար Պուլվիլի ոստիկանապետին, և երեւցած չէ։

Ա. ՑԷՆՏԻՐԵԱՆ

ՓՈՐԱԳՐԻՉ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐԻՉ

Պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ վաճառականական փոխանակագրեր, Այցետումսեր թէ՛ վիմագրութիւն և թէ՛ փորագրութիւն ամենագեղեցիկ և դիւրամատչելի գնով շինելու պատրաստ է ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն Կոստանդնուպոլիս, Պասը Ալի ճատտէսի Թիւ 25 Ա. Ցէնտիրեանի Փորագրատունը և Վիմագրատունը ։

ՏԻՕԺԷՆ ՊԻԼՕՏ

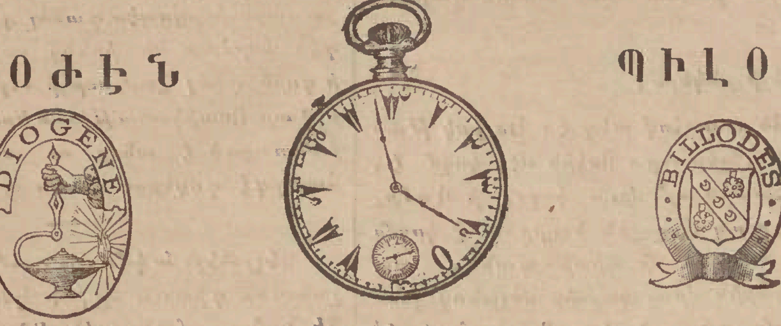

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԵՐՈՒ ՇՂԹԱՅՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼ ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՑ

Վերոյիշեալ Տիօժէն նշանը կրող սոյն նորաձեւ Նիքէլ ժամացոյցներն իրաւամբ արժանացած են Գործաւորաց Բարեկամ անուան, որովհետեւ թէ՛ գնով դիւրամատչելի են գործաւորաց և թէ՛ ճշդութեամբ կը գերազանցեն ոսկի Քրօնոմէթրներն իսկ. այս ժամացոյցներն իրենց յարմար գեղեցիկ տուփերն ունին, և կը ծախուին ի գին 80 ղրուշի (4 մէճիտ)· տուզինայով առնողներու կանոնաւոր զեղչ կ'ըլլայ ։

Պիլօտ նշանով ճանչցուած մեր զանազան տեսակ արծաթ ժամացոյցներն արդէն բաւական տարիներէ ի վեր լաւ կերպով գնահատուած են ամեն ժամագործաց կողմանէ թէ՛ աստ և թէ՛ ի գաւառս ։

Սոյն ժամացոյցներու մեծաքանակ սպառումն արդէն սկսած է նախանձ շարժել խել մը օրինակողներու որոնք իրենց ուղեղն կը յոգնեցնեն իրենց յոռի ժամացոյցները նմանցնելու ... մեր ճշմարիտ Պիլօտներուն, նոյն իսկ այդ նշանն ալ փոքր ինչ փոփոխեալ յանդգնաբար կեղծելու ։ Ուստի պարտք կը համարիմ արդոյ հասարակութեան ազդարարել և մանաւորապէս Պոլսեցի և գաւառացի ժամագործաց որ մեր Պիլօտներն (Զիվիլի անուամբ ծանօթ) այսուհետեւ ոչ եւս կրեն, բայց ի այս նշանէն, մեր անունն Գաղղիարէն լեզուաւ ճերմակ տախտակին վրայ և Տաճկերէն լեզուաւ մեքենային վրայ ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Կ. Պոլիս, Զինճիրլի-խան
վարի յարկ Թիւ 7—8

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Զուխաճի-խան փողոց Թիւ 8
Մաֆազաճըլար փողոց Թիւ 42

ՆՈՐՏՏԱՅՉԻ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
50

Le Papier JOB

a obtenu 41 méd.: 10 en or, 9 diplômes d'honneur, et a été mis 8 fois hors concours.—JEAN BARDOU ne fabrique que cette marque, protégée par 52 jugements et arrêts, et signe. . . . J. Bardou

Personne au monde n'a pu obtenir un pareil degré de perfectionnement, aussi nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage que de ce papier seul bon!! — La fabrication du JOB occupe plus de 800 ouvriers. — Maison fondée en 1840. —

Demander ce cahier chez tous les débitants de tabac
Exploitation Générale: J. Z. PAUILHAC, Toulouse

N. 9.

Էլ չաթլամաք, չըպան, գաչընմա վէ ուսթուրատան հասըլ օլան ուֆունէթ իչին Մ. Տէլօրիէնին Ամանտին մէրհէմի Բարիզտէ Գըլէրի օգտագլընտա 51 նումերօլու վէ սաիր էճզախանէ վէ բէրուքէր տուքքեանլարընտա պուլունուր։

Տէբօզիթէրլէր մէչտուրդ ծանուցումն ... Ղալաթիա ... Մ. Ջէրվաթինին մաղազասընտա տըր։

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ԾԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՋԻ
Ի ՍԹՈՂԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ
Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մոմհանէ, Լոյտ խան, 2.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԳԻՍԱՒՈՐՔ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ
Ի ՀԵՐՈՆԻՄՈՍԷ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Երկրաչափ–անպաշտօնեայ և ուսուցիչ Աստեղագիտութեան

Հերոնիմոս էֆէնտի Բարսեղեան որ բազմածանօթ է իւր գիտական այլ և այլ հրատարակութիւններով, Գիսաւոր Աստեղաց վրայ ի լոյս ընծայած է այս նոր գործ որ՝ համառօտ, բայց իւր տեսակին մէջ նորագոյն ծանօթութիւններով լի հատոր մ'է, պատկերազարդ ։

Այս գրքոյկ ժողովրդեան, բայց ի մասնաւորի վարժարանաց համար յօրինուած է և մեծապէս օգտակար կրնայ լինիլ անոր ընդհանրացումը մեր ազգային վարժարանաց մէջ ։

Կը գտնուի հայ գրավաճառաց քով.

Գին 10 ղրուշ.

DRAGÉES MEYNET D'EXTRAIT NATUREL DE FOIE DE MORUE

Որքան անձինք կը հրաժարին՝ թօ՛ իրենց և թէ՛ իրենց զաւակաց համար՝ Մէրլիւճկան իւղի օգտակար գործածութենէն, իւր աղտած զզուանաց պատճառաւ։ Փարիզցի դեղագործ Մէյնէէ Մօրէ–ձկան իւղէ բնական մասն նոյն ծագումն, նոյն բնական կազմութիւնն ունի, ինչ որ ունի իւղն (Թխագոյն ճշմարիտ իւղ) ։ Կը պարունակէ անոր բոլոր կազդուրիչ յատկութիւններն և առաւելութեամբ կրնայ գործածուիլ անոր տեղ ամեն պարագայի մէջ, առանց ունենալու անոր անպատեհութեանց և ո՛չ մին ։ Արդարեւ բնաւ յառաջ չբերեր ստամոքսի յոգնութիւն, և ամենափափուկ տղան, ամենաքնքուշ աղջիկն դիւրութեամբ կը գործածեն զայն Մէյնէէ շաքարահատ կամ Մէյնէէ հատիկներու (փոքր շաքարահատք մանկանց համար) ձեւին տակ ։

Այդ Շաքարահատք ամենազօր դարման են ընդդէմ արեան պակասութեան, վատութեան, դեղնութեան, կուրծքի հիւանդութեանց, արեան ակարացման, ապաքինմանց, ուժահատութեան, ախորժակի պակասութեան, ծերոց ակարութեան, և կը զարգացնեն մանկութիւնն և պատանեկութիւնը ։

Մէյնէի շաքարահատք ամենաթանկագին ծառայութիւններ կը մատուցանեն այս երկրին մէջ, ուր վերոյգրեալ հիւանդութիւնք կը տիրեն ։ Իրենց գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանաւանդ այս միջոցիս, ուր բազմատեսակ իւղեր կը վաճառուին որք Մօրիւ ձկան ճշմարիտ իւղ չլինելէ զատ ամեն ինչ են ։

Մասնագիտաց իւղոց իսկ կեղծեր և նմանութիւններ կը պատրաստուին Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ ։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր մթերանոցապետ և ներկայացուցիչ

Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերայի մեծ փողոց, Թիւ 169

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն

		Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000
Վճարեալ »	625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194	
		6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307	
		1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹԸՐՆ

Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութիւն

		Անգլ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Վճարեալ »	300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
		2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
		771,778

Ստորագրեալս իւր բազմամեայ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միայնակ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաշխուին երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացնել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները ։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ծով ագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Մնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գանուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց մասնակցող փրանսական արժէթղթոց վաճառումը ։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 24 Յուլիս 1867 թուագրեալ օրինագրին տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Ֆրանսայի կառավարութեան քննութեանն «գօնթրօլ» ենթարկուած են ։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն կ'ընծայէ իւր յաճախորդաց ։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիզել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյսն ։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժէթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գինն ամբողջովին վճարած լինէր ։ Հետեւաբար արժէթղթին շահելիք պարգեւներն և տոկոսի կտրոններն իրեն կը վերաբերին ։

Ամսական վճարմունք են, ըստ արժէթղթին 5, 10 և 20 ֆրանգ ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչն Ընկերութեան վասն Թուրքիոյ, Ապտուլլահ Նասի էֆէնտի, 4 Պահճէ-գաբու, Կ. Պոլիս ։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յովհաննէս էֆէնտի Յ. Պօտուրեան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Ատէս եղբարք

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

TRIPLEX IN ARUM: SANITAS
VIANDE QUINA PHOSPHATES
VIAL

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, Տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք ։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով ։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վտտութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չերաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս ։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 169 ։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արդէն յայտնի է թէ՛ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսք անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ ։

Այս անգամ 94րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական հոկտ. 1ին — ըստ յունաց սեպտ. 20ին — և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 300,000 և երրորդը 25,000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանգ պիտի շահին ։

Շահելի գումարին ամբողջը ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է, 7½, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան ։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Ջարիֆի դրամատուններն են ։ Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ ֆօթ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի ։

Ի վաղուց չնայուած բաժնեթղթոյ թիւերը առ մեզ զրկուած ատեն՝ առանց ս և է փոխարինութեան կը նայուին ։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին ։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ
Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ Թիւ 33.

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն շաբաթ կ'անցնին Լիվրբուլէ և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օբանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Պալդէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Չեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, Նաւապետ Ամքին, Լիվրբուլէ աստ հասաւ ընդհանուր վաճառով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա
511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօրտօյի մէջ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լը Մէնիրէլէ, որ սեպտ. 11ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 3ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լ'Անտրէզը, որ կը մեկնի սեպտ. 28ին։

Ուղեւորի և սրահ ուղեւորութեան

Նաւուղիչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԸՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141
514

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվերսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Դէյր	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբբօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէռնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաքֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօճօ	2,200	Ջեպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	41,0

Տոքօ շոգենաւը, Նաւապետ Տուկլաս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասաւ, պարպուած և յՕտեսա ուղեւորած է ։

Ուզալբօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ամսոյս 18ին ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է Իզմիր, Պոլիս և Օտեսա երթալու համար ։ Նոյեմ. 6ին աստ կ'սպասուի ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա
514

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պրէքոնիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
513

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլէ և Սեւ–ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անդալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլերիան	5500
Պավարիան	6000	Իդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպան	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Եճիբշըն	3700	Բերսիան	3000
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Անտալուզեան շոգենաւը, Նաւապետ Ֆըլէմինկ ամսոյս 21ին շաբաթ օրը դէպի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանբով։

Ալզասեան շոգենաւը Նաւապետ Քրիսդիան այսօր ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն աստ հասաւ ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէնէ Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.
512

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մէկտոպս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սէնդալբըն շոգենաւը, Նաւապետ Քըռուք, ամսոյս 23ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՂ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճք փողոց,
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ
515

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

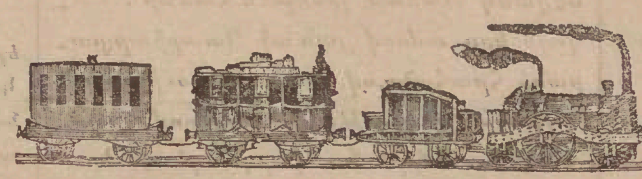

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլի	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30
Գում–գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի–գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 32	7 54
Եետի–գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մագրիգեւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10
Այ Ստեֆանո	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	—	...	...	...	...	— ...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...
Այ Ստեֆանո	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...
Մագրիգեւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 33	7 5	...
Եետի–գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 ...	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 48	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 12	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 25	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 45	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 16	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7
Եէնի–գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 21	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10
Գում–գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 24	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 29	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24
....	...	...	...	—	...	...	...	...	...	... 38	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մինչեւ...
Ուրբաթ և կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա ։